

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

1 ¹Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, ínapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka, ²téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiäray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakähui. ³Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee íaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobíchaihui, huaka áa bétana ín enchimneu nokakähui.

⁵Lútula huépo Juan bäammea yore batöak, të chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batönake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶Jesústahuim nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yáura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimneu chäka enchim ä jünérianakähui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakähui, huaka áapörík jíba jünériähui. ⁸Të juka Espíritu Santota enchimneu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yáari enchim bíchakäu jume géntemneu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok síme Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹Ínëli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totösalik sánkoka áme náapo yeu machíak. ¹¹Huanärim jume apóstolimneu ínel jiaahua:



(Hechos 1:9)

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? İri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnakë béchïbo

¹²Huanärim jü kauhui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaanóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bëmutukay jïbba.

¹³Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kíimuk, huam jíba bem anéïpo. Jume áma nau anéïhuim: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok

Judas Jakóbotamak huéeri.

¹⁴Sime ímëi éntok Jesústa saílam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huéerim jíbatuam ciento veintetukay, jume áma náu aneïhui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶—Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jïojteta chúpnakëhui, huaka Davidta ä noktuakähui Judasta bétana, hua Jesústa preesotekame am aniakame. ¹⁷Bueítuk i Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jïöbe, ¹⁸të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juënak yáaka ái ä bëjtuahuakäubei buía jínnuhuak. Huanäi chúkula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek. ¹⁹Huame Jerusalémpo joome íkai jüneriaka, juka buíata jínnuhuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota bëjhui jínhuri tiau báare. ²⁰Kíalíku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jïojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóhua

jímmaatunake;

kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo tábuika juka ä tékia mabetnake.

²¹Úttea senuk itom yeu púanakëhui itomak ä tékianakë béchïbo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakë béchïbo. ²²Jü tahuari Juanta ä batóakäpo naateka



(Hechos 2:3)

téhuekau ä sikäpo tajti huepülaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jiabitekäu bíchakame.

²³Huanärim áme násuk guoyim yeu púhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta. ²⁴Huanärim oraciompo Diostau nookak:

— Señor, empo síme yorémem jípsi jünériame, itómë tejhua ímëi guoyim násuku jábetasé yeu púala, ²⁵huaka apóstolta tekia ä jonákë béchíbo Judasta tärukahui, bueítuk áapo Diosta áa yáaka béchíbo ä náikiariu bíchaa siika.

²⁶Huanärim am sortiaroahuak, Matiastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak náikiahuak.

Espíritu Santota yepsakähui

2 ¹Juka Pentecostés pajkota yumáko, síme jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha

éaka. ²Huanäi jáhui tehueka bétana jíkkajtuk, jekata úttea huë bénasi jíaka. Huanäi jü káari bem anéipo jáhuiy tápunak. ³Huanäi jume nínnim bénaka éntok tajj rupáktiriata bénaka ámeu yeu machiak, huepülaka símem bëkatana emo náikimtelataka. ⁴Huanäi síme Espíritu Santoy tapunak, éntokim tábui nokpo noktáitek jum Espíritu Santota am noktúä pámani.

⁵Huámechi taáhuarimmet jum buere joära Jerusalémpo judíom aaney, Diosta néshui joame, síme ániat bétana áma yáij-lataka.

⁶Huaka jáhuita kusisi jáamta jíkkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, bueítukim huëpulaim bem noki am nokái am jíkkajai ⁷áachim guómtilataka tahuaka ínel nau jiaka:

— Jachum kaa Galiléapo joome síme imi nokame, ⁸¿jáchisu

júntukim huepülaka itom yoiyöhuam nokpo nooka? ⁹Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana, ¹⁰Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buíaräpo Cirene pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriäpo ámemak kimúlamtaka. ¹¹Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të símete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jíkkaja.

¹²Síme at guómtilatata kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni iri?

¹³Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:

—Bempo kíalim naokolam.

*Kësam Perota géntemueu
nokakähui*

¹⁴Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemueu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo

joome éntok síme buere joära Jerusalémpo jóakame, íkarem jüneria, éntokem tüisi ä jíkkaja íka ín enchimueu nokbárëhui.

¹⁵Ímëi oóhuim katim naokolam enchim am ériä bënasi, bueítuk kethuéeyo, én jübua jamak bátanim jiaahua. ¹⁶Í enchim jíkkajäu júnen hua profeta Joelta nokakähui ínel jíame:

¹⁷Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios, juka ín Espíritune síme yorémemet chibejtianake. Huanäi jume enchim úsim éntok enchim mälam juka ín Espíritu am noktúáhuim noknake, jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bënasi éaka Diosta bétana huenta bínnake. Jume öolamm éntok tenkunake.

¹⁸Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáuhuëhuimmet ohuim éntok jamuchimmet ín Espíritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espírituta am noktúäu noknake.

¹⁹Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake, imi buíapo éntokne ímëi señaalim ayutuanake: ójbo, tajji éntok buichía jaahua.

²⁰Jü taa kaa machisi tahuanake, jü mecha éntok, ójbota bënasi síkilisi, kee juka täahuata yúmayo juka Señorta, buéresi uyyorisi yepsayo.

²¹Huanäi síme huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jínëutunake.

²²Júntukem ikäy nokta jíkkaja eme oóhuim Israelíitam, Dios juka Jesús Nazarenostat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señaýaalim yakari áapörík huämi. Bueítuk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey. ²³Júnentaka junne

huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä töijhuak, eme ä pereesoteka jujjuëna yöremem mampo ä yétkhak, kúrusit ä poponaka bem ä mënakë béchïbo. ²⁴Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueítuk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei.

²⁵Bueítuk David Jesústa bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta
bitchay ínomak anemta.
Bueítuk áapo ínomak ín báta
bétana ínomak aane,
kayta ára nee tatabnake.

²⁶Kíalíkune tüisi jíápsipo
al-leaka tahuak ín niní junne
ál-leaka nooka.

Éntokne kaítat jachin eiya ín
takahua muknakey junne át
boobíchaka,

²⁷bueítuk empo ín jíapsi kaibu
huam kókkolam násuk
tahuárianake,
éntoke hua em nákéu santosi
au nukamta takahua kaybu
nasóntunake.

²⁸Empo nee téjhuak jachin ayuka
ín yu jíapsinakëhui,
éntoke buéresi nee
al-leetuanake ínomak aneka.

²⁹Eme ínomak huérim, tua
machisi júneriahua juka itom
yoyöhua Davidta mukilatukähui
bóoveda ketune ímí buíapo óorek.

³⁰Të jü David profeetatukay;
kíalíku júneyiai juka Diosta au
ä nátuakähui éntok ä lútüría
yáakähui senuk áapöríkut yeu
simriata Cristotunakëhui, ä
nésauhuëpo ä nésaunakë béchïbo.

³¹Kíalíku jü David profetataka
chë bannaataka ä bil-lataka
juka Crístota jíabitenake bétana
nookak, entok huaka ä jíapsihua
kaa kókkolam násuk tahuánake
bétana, entok ä takahua júne kaa
nasontunake bétana. ³²Júnëli
jü Dios íkái Jesústa jíabitetuak,
éntok íari bétana síme ítapo
testiigom. ³³Dios ä báta bétana ä
yétkhak yörisi machiku. Huanäi
juka Espíritu Santota mabétaka,
huaka Dios Áchaita nátuari, áapo
itou ä bíttuak. Júntuk í enchim
bíchähui éntok enchim jíkkajähui
áa bétana huéiye. ³⁴Bueítuk kaa
áapo jü David téhuekau jíkáu
síika; bueítuk áapo, jü David, ínel
jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel
jiaahua:

“In báta bétanë yeesa yörisi
machiku,

³⁵jume em béj-rim em útteara
bétuk ín tahuáriäu tajti.”

³⁶Júntuk eme síme jü pueblo
Israel, akem ä júneria lútula
huëpo íkái Jesústa enchim kúrusit
popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä
tahuáriak éntok Crístopo, bueítuk
áapo yéä púhuak ä nésaunakë
béchïbo.

³⁷Íkärím jíkkajaka, bem
jíápsipo ä jímmaaka, tüisi kaa
al-léaka taahuak. Huanärim
Perotau ínel jiaahua éntok jume
huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huérim, ¿ensu,
jáchisute ayúnake?

³⁸Huanäi Peero ínel am
yómíak:

—Emóem temajeka jíapsi
kúakte Diostau bíchaa, éntokem

sime emo batötebo Jesucristota téhuampo, enchim kaa tühua yáarimmet enchim jiókorinã béchïbo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake. ³⁹Bueituk hua Diosta nätuari enchim béchïbo näikiari, éntok enchim üusim béchïbo, éntok kia sime huame mekka aneme béchïbo junne; kia jábeta béchïbo juka itom Señor Diosta nunubárëhui.

⁴⁰Jü Peero íkai noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Ime génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueituk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹Júnëli huame íkai tü nokta súalekame batöhuak. Huanäi huáchï taáhuarit baij miltumáchika jume Jesucristota súalemmeu rúktek. ⁴²Huanäi sime jíba huame apóstolim am majtã páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánäikimtei Señorita am sáhuekä bénasi au bem huáatinakë béchïbo.

Jume Jesucristota bat súalekame jachin emo nükähui

⁴³Sime jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jaibu johuame johuai. ⁴⁴Sime jume Jesucristota súaleme huépülai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai. ⁴⁵Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu

jítasã ámeu bëyë huéeläpom juka tómita ámet nánäikimtei. ⁴⁶Chikti táapom jíba bénasi éaka jum tiöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jíbuäi, kaachin emo ériaka. ⁴⁷Diosta bétanam tühuata nookai ä baisáuhueka, éntok sime jü génte am nakkei. Jü Señor entok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

Jü yorem guok löitaka tómtilatata türiak

3 ¹Séjtuł bájim jüapo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria bénasi. ²Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilatata huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu íaahuaka, jume áman kimummehui.

³Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúi am bíchaka, limojnata ámeu aahuay. ⁴Huanäi jü Peero entok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka. ⁶Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jíöbe, tëne ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttëarammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä këtchak. Sep lauti éntok, jum tэрökiampo

útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo. ⁸Huanái jü löi jíkáu chépteka kíktek éntok naa huee táitek. Huanái ámemak jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jíkáu chéptisimeka, Diosta úttiley. ⁹Síme hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jikkajak Diosta ä úttileyo. ¹⁰Huanärim at guómtilatata taahuak hua au sikamta béchi'bo, bueitukim jüneiyai huákäi yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésaihui limójnata aáhuakä.

***Perota jum Salomonta
portalpo nokakähui***

¹¹Huä yoreme löitukaïhui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttójai. Síme jü génte áma anëu éntok, at guómtilatata ámeu bíchaa teénnek jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakäu bíchaa. ¹²Jü Peero íkái bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, ¿jatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchusuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchi'bo íka yoremta itom naa hüeetua bénasi eiya. ¹³Ëe kaa huäri béchi'bo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yäurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak. ¹⁴Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta

búttia nésau éakasem huaka juëna yóremta yore súalata búttiatebok. ¹⁵Júnëlem huaka jíapsihamta yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jábitetuak. Íahuíte ítapo testígom. ¹⁶Jesústa tehuam itom súalë béchi'bo Dios íka yoremta enchim bíchäu éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchi'bo. Jüri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek íkái yoremta, enchim símem ä bíchäpo bénasi.

¹⁷'Eme ínomak huéerim, ínapo jüneiya eénchim éntok huame enchim yäuram juka Jesústa mëtebokähui kaa jünéaka Diosta yeu ä púakähui. ¹⁸Të jü Dios ímíri ä chúppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jikot máchirata bínnake bétana.

¹⁹Jünentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánakë béchi'bo. Huanái jü Señor al-leehuamta enchimueu ayutuanake, ²⁰éntok juka Jesústa, Cristota, enchimueu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchi'bo yeu ä púakähui ä nésaunakë béchi'bo. ²¹Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annake juka Diosta símeta bemélasí tü yäu tajti, huame profétam yéä púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápamani. ²²Bueituk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: “Dios jü Señor enchimueu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimueu bíttuahuakä bénasi.

Huákärem nok jikkajjnake enchim at säihuäu joaka, ²³bueituk sime hua génte kaa júkái profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴Sime huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka.

²⁵Júntuk eme ámëriam jume pofétam nokákäü mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchïbo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüría yáuhuak, jü Abrahamtau ínel jíaka: “Sime jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchïbo”, tau jiaahua.

²⁶Kíalïku jü Dios juka ä Üusi jíabitetuaka enchimëu báchá bíttuak, tühuata enchimëu yáa báreka, huépüilai bënasi enchim huaka juënaraata tóij íaaka.

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

4 ¹Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceommaki. ²Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtíá béchïbo jume kókkolam jíabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchïbo. ³Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueituk béja kuptei. ⁴Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana

huemta jíkkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi sime nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba näikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵Yokóriapo jume judíom puéblopo nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak.

⁶Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok sime huame tiöpopo chë nésauhueme famíliapo joome. ⁷Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupo, éntok jábeta útttearammeasem íkäi yoremta tütek?

⁸Huanäi jü Peero, Espiritu Santota útteara at ayúkä béchïbo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblopo yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim:

⁹béjasem itom temajeka senu yoreme kókkoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui, ¹⁰enchimte ä téjhuanake sime genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchïbo.

Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta útttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui.

¹¹Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türik omoutekä bënasi maachi, bueitukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én

éntok jü Dios júkái Jesústa simem béppa nésautuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi. ¹²Kaabe éntok ára itom jinëu, Jesucristo jíbba; bueítuk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchïbo.

¹³Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómték, jünéaka kaa tüisi jïösiam am täyhui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejtilatukähui. ¹⁴Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai. ¹⁵Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka.

¹⁶Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni ímëi yorémem? Bueítuk síme jume Jerusalémpo jóakame jüneiya íkái kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso. ¹⁷Të íkái bem joäu kaa simat jünérianä béchïbo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchïbo.

¹⁸Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka. ¹⁹Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áchem emo temaje eme, ¿jachu türi jáni Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchïbo, juka Diosta nésauhui tójaka?

²⁰Bueítuk ítapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jíkkajakähui.

²¹Huanäi jume yäuchim am mauj téjhuak, tem jíba am sákatuak. Kaítam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueítuk síme hua génte Diosta bétana tühuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchïbo. ²²Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésauhueme ámeu jákähui, éntok huame yoiyöturim. ²⁴Huanärim am jíkkajaka, síme nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok síme huaka ayúkamta.

²⁵Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia, huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶Jume réeyim im buíapo nésauhueme emo tóboktiak, jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak, Diosta béj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷Bueítuk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náuhuim emo tójjak imi

puéblopo jume gentiilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta béj-reka, ä nésaunakë béchïbo em yeu púakähui. ²⁸Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo entok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak. ²⁹Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknakë béchïbo. ³⁰Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinakë béchïbo, éntok señáalim kaa jaibu johuame jotúnakë béchïbo em Üusi Jesús tü yóremta úttiärayi.

³¹Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Síme hua bem áttea nau átteatukai

³²Síme huame Jesucristota súalekame senulhua jíba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tíyai, ál-la síme nau ä átteakai. ³³Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jíba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jábitekä bétana nookai. Dios éntok, símemmeu buéresi tühuata johuai. ³⁴Kaabe áme násuk jíókot eiyai, bueítuk síme huame buíam jípuremente, éntok kárim jípuremente, am nénkaka juka tómita ³⁵jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huëpulammechä nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo.

³⁶Júnëli aayuk, senu yoreme

levíita usíarimpo jométaka, Josë téaka, isla Chíprëpo yeu tómtilatata, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiau báare. ³⁷Íri yoreme buíata ä jípureu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

Jü Ananíasta éntok Safírata kaa tühua yáari

5 ¹Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safíra téamtamak éaka, buíata nénkak. ²Íri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, íri síme hua buíata bejhua ti ámeu jíaka. ³Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésauhui yáuhuak juka Espíritu Santota emo bätäu máchileka éaka? Bueítukë huate tómmak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, íri síme hua buíata bejhua tíaka. ⁴¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëu ái em yáanakë béchïbo? ¿Jatchíake íkái kaa tühuata yáa báreka ëak? Díóstahuë aranókichiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jíkkajaka jíba, huécheka muúkuk. Huanäi síme jume íkái jíkkajakame tüisi májhueka taahuak. ⁶Huanäi huate yorémem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bitiaaka yéa nuksájaka ä maäk.

⁷Chúkula bajj orata huei jäni jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bénak áma yeu sikähui. ⁸Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka bufata nénekak enchim jíakä bénasi?

Áapo éntok inel au jiaahuak:

—Jeehui, júäri béekipote ä nénekak.

⁹Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchíakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baítáu bábarek? Júmun äbo kaate jume em kuná mäákame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰Huanäi seep Perota guokpo huécheka muúkuk. Huanäi huame yorémem jübua yoyötume áman kimuka, juka Saffrata mukílata téuhuak. Huákäi éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maáak. ¹¹Huanäi síme jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok síme huame íkai jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹²Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebenna señaalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, síme, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai. ¹³Të jume kaa Jesucristota súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi tühuata áme bétana nookai.

¹⁴Júnentaka junne juebena génte

juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne. ¹⁵Íri Señorta bem súalëu buériau yuumak. Jume kökoreme jünem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totojjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma iaaka am türinakë béchíbo. ¹⁶Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniu yájjak, kökoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme türiak.

Jü Peero éntok jü Juan guok jájahuaimme

¹⁷Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä ínnéaka taahuak. ¹⁸Huanärim jume apóstolim buíjteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak. ¹⁹Të jü Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jiaahua:

²⁰—Sájakem áman tiöpou kimuka jü gentetau nooka í bemela jíapsihumta bétana.

²¹Íkai jíkkajakam yokóriapo kethuétana tiöpopo kimuka am majtíataitek.

Huanäi hua tiöpopo chë nésauhueme, éntok huame ámak éame, ímin juka buere yäurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoiyoturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek. ²²Të jume tiöpota suáyame áman jaahuákame

cárceliu yájaka kaábeta áma téuhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak, ²³ínel jíaka:

—Lútüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom ä suáyame puértam békataña jäbuekammehui. Tëte ä étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téuhuak.

²⁴Íkai jíkkajaka jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok jume huate áma tékiakame sáuhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jü tiöpota suáyammeu yäüt, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua íri chúpnake jáni?

²⁵Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tiöpopo aneka jume géntem majtíay.

²⁶Huanäi hua tiöpota suáyammeu yäüt ä sáuhuëummak sika áman am nüka, të kaa béttesi ámemak aneka, bueítuk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka. ²⁷Huanärim am nüpaka huam buere yäurata bíchäpo yéu am jäbuak. Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

²⁸—Ítapo chë, kuttílassi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huemta jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésahui yáuhuak. Chë tüüsisem simát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juëna nokta itot jimma báare juka yoremta itom mëtebok tíaka.

²⁹Huanäi jü Peero éntok jume huate apóstolím ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lútüriak juka Diosta bat itom nok chúpanakëhui yorémem itom nok chúpanakepo béppa. ³⁰Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jü itom yoüyöhuam Dios ä jábitetuak kókkolam násuku. ³¹Jü Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, sime yäurata béppa ä nésaunakë béchïbo, éntok yore ä jínëunakë béchïbo, jum pueblo Israelpo jömem ä jíapsi kúakti íaaka, bem kaa tühua yáarimmecham jíókoriná béchïbo. ³²Júahuíte ítapo testígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jíkkajame mikähui.

³³Íkärím jíkkajaka, öömteka am sua báarei. ³⁴Të jum yäurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamajtíame. Huäri kíkteka noókak jume apóstolím chúbala päkun yeu huéria nésauhueka. ³⁵Huanäi yéu am nuksákahuak, jü yäuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüüsem at suuhua jita ímëi oohuimmeu enchim yáanakëubechi. ³⁶Bueítukem jíba tua au huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jita au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huäri yoreme, huame áamak chätükäu éntok, sime chíbejtek. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui. ³⁷Chúkula jume géntem jíosiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka,

Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukáu éntok, chíbela näikim sájjak. ³⁸Kíalíkune enchimneu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueítuk íkái ínëli huemta yorémem bétana ä huei, jíba luutínake; ³⁹të Diosta bétana ä huéyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika júnem Diosta bėj-reka ayúnake.

⁴⁰Huanäi síme áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemneu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak. ⁴¹Huanäi jume apóstolim yaurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchibo jíokot máchirata am bíttuak tíaka. ⁴²Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

6 ¹Huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nokame bėj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthuä tíaka jum chikti táapo buáhuamta näikimtehuäpo. ²Huanäi jume dóoce apóstolim síme jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türínake ítapo juka Diosta noki itom am majtíäu

tójako, buáhuamta itom näikimtebare béchibo. ³Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púuhua enchim násuku, huame enchim símem yörehui éntok jítat jünéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkái tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo. ⁴Ítapo éntokte jíba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵Huanäi síme áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púuhua, chikti ä jíapsimak Diosta noki súalemta éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Timonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éauta. ⁶Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtaka Diostau mampom am tojjak.

⁷Jü Señorta noki chëhuasu chíbjeitei, jume Jesucristota súaleme éntok chëhuasu büruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban perezotehuak

⁸Esteban Diosta tühua at ayúkä béchibo, éntok ä útteara ä jípurë béchibo, señáalim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchäpo. ⁹Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cirenepo jomemmaki,

éntok Alejandríapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Estebantamak nok nássua táitek. ¹⁰Tem kaa ä nok kóbbak, bueítuk áapo tüisi jünéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúakai. ¹¹Huanärim huete yorémem béjtuak Moiséjta béj-reka ä nokái emo ä jikkajak ti jiau iaaka, éntok Diosta béj-reka. ¹²Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtiame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak. ¹³Huanärim jume testígom aranókichi bem tákiarim jaríak. Huámëi béja ínel jiaahua:
—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka i tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley béj-reka. ¹⁴Ítapo ä jikkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta. ¹⁵Huanäi hua yäura entok síme jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

Esteban áu nok-riay

7 ¹Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:
—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?
²Áapo éntok, ínel ä yómmiak:
—Eme ínomak huérim, éntok eme ín áchaiyim, nechem nok jikkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua

Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo. ³Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíché huéiye.” ⁴Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak i buíarahui én enchim jóakäpo. ⁵Të huanäi kaita buíata ä míkak ímï ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkantik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörik muksukäpo jume ä üusihua ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai. ⁶Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jfapsinakëhui, éntok jíókot am jonähui naiki cien huásuktiapo. ⁷Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímï buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.” ⁸Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchïbo íkai nokta nau tütehuakamta bétana. Kíalïku juka ä üusi Isaacta yeu tómték, Abraham guojnaiki taáhuarim huei ä circuncidarook. Álä bénasi ket jü Isaac juka ä üusi Jacobta circuncidarook. Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce üusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyöhuam.

9'Ímëi Jacobta

üusim, bannaataka itom yoiyöhuamtukaihuim, ímëri bem saiy José béppam jita jípupeiyay fári béchibom ä nénkak. Jume ä jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak, **10** éntok síme hua jíókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä miíkkak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türík jíapsita ä jípunakë béchibo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egíptopo ä nésaunakë béchibo, éntok ä jóapo junne.

11 Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jíókot máchira jum síme Egipto buíaräpo éntok Canaán buiärapo. Jume itom yoiyöhuam kaa bem buänakeu téu máchiakay. **12** Të Jacob jünéaka jum Egíptopo tirijkom ayukähui, jume ä üusim bannaataka itom yoiyöhuakäihuim áman sáuhuek bát huëpo. **13** Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jünëiak jábeta yoremiampo juka Joseta jometukähui. **14** Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnutbok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay. **15** Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egiptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä úusihuam bannaataka itom yoiyöhuakäihuim. **16** Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téau tóijhuak. Ámanirim mááhuak jum sépultura Abrahamta jínukäpo jume Hamor téamta üusimmehui.

17 Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chëhuasu au büruriai. **18** Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo täbui rey nésaütáitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne. **19** Íri rey jume itomak huérim bätaitáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jíókot jotáitek, útteapo bem üusim jübua tómteme am guötituaka am kókko íaaka, kaa emo am bürurianakë béchibo. **20** Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. Íkai ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek. **21** Të bempörim sékána ä ésok jü Faraonta malá ä téaka ä nüka, ä yöturiak ä asóakamta bénasi. **22** Kíaliku jü Moisés símeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyähui. Túisi jítat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta júne túisi boojóriai.

23 Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume ámak huérim bitbábarek, jume Israelta üusim. **24** Huämi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta üusimmak huéri jíókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa mëak. **25** Bueítuk áapo jume ámak huérim Israelpo joomem jünéemáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörik béchibo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak. **26** Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak.

Huanäi emo am tójaka, nau am al-leë iaaka, ínel ámeu jiaahua: “Eme nau huéeri; ¿jatchíakem nau nassua?”, ti ámeu jiaahua. **27**Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yúaaka ínel au jiaahua: “¿Jábesu enchi itou yäut yéchala? **28**¿Játchë nee ket më báare, tuuka huaka Egiptopo jometa em mëäkä bénasi?”, tau jiaahua. **29**Íkái jíkkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi aane kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim iúsek.

30Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetëpo. **31**Jü Moisés at guómtek hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka tüisi ä bít báarey, jü Señor ínel au jiaahua: **32**“Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios”, tau jiaahua. Huanäi jü Moisés májhueka au yöo táitek, éntok kaa ä bít báarey. **33**Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: “Emoë bocha yétcha, bueítuk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi. **34**Ínapo jum Egiptopo juka jìokot máchiraata ín génte bíchäu jüneria, éntok jíokot jíamtane jíkkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Júntukë inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moiséjta omoutek ínel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala

35Junaköri bempo juka Moiséjta omóutek, ínel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yauräpo

yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu iaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchíbo, hua ä ángelhua juya zárzata béetëpo au ä nokákäpámani. **36**Íri Moisés ínel jume itom yoiyöhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo. **37**Íri Moisés ínel jume Israelta üusimneu ínel jíahuak: “Jü Dios senu profetata enchimneu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jíkkaja”, ti ámeu jiaahua. **38**Íri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoiyöhuammak anekame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö simnakëhui.

39Të huame itom yoiyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä béj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egiptou bícha. **40**Huanärim Aróntau noókak ínel au jíaka: “Diosimte enchi itom yáaria íaa böota itom téjhuanakeme, bueítukte kaa jüneiya jita bénak jü Moiséjtai sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuksikámtahui.” **41**Huanärim becerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka. **42**Huanäi jü Dios bempólaim

tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchïbo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo ínel ä jiä bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animáalim súaka inou am buíjnake jáku áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáarítau am buíjnake, éntokem juka enchim yáari Molók téamta áma kátekäu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka. Júkái enchim yáakä béchïbone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ Huämi mekka aniapo jume itom yoiyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháchaij-rim leyta áma jïojteri bem áma ëriähui. Íiri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuekä pámani bueítuk jü Dios hua áapörík, Moiséjta, bíchakäu bénak ä yáa saúhey.

⁴⁵ Íkä kárita jume itom yoiyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériai huate naciönim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähuim bempörim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti. ⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana tühuata jájamek. Huanäi tiöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa

ä yaä ïak. ⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta káari. ⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoai junne, profétata áa bétana ínel jiä bénasi:

⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu bénasine ä eria, juka buíata éntok, ín at guóguokëu bénasi.

¿Jáichinakësa júntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, ti jiaahua jü Señor, éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa ínapo simeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem ínel kaa Diosta noki jíkkaij báare, huame Diosta kaa täyame bénasi, éntokem áme bénasi jíápsa. Jíbem enchim yoiyöhuam bénasi mamachi.

⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jíókot yáuhuak huame enchim yóyöhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka nokakame súuhuak. Én éntok, huákai yepsak, eme yäurata mámpo ä yéchaka ä mëtebok. ⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka júnem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärím jíkkajaka, jü Estebantau öömteka támim kumeka tahuak.

⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchïbo, téhuekau reémtéka juka Diosta ujoyóoria bitchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana huéekamta. ⁵⁶ Huanäi ínel jiaahua:



(Hechos 7:59)

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayeka áu huántek. ⁵⁸Huaärim ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman päkun ä mamáataitek ä mēbáreka. Jume ä nātuakame éntok, juka bem sanko béppa humentá jóiyak, senu yorem júbua yótumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya íaaka. ⁵⁹Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jíapsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayeka ínel jiaahua:

—Señor, íkai kaa tühuata am yáakä násuk junne, Aké am jìokore.

Íneli jíaka muukuk.

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

8 ¹Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mēnä bétana.

Huäri taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joära Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtek jum Judéapo éntok Samaria buiärapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak. ²Huate yorémem tü jíápsekame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak. ³Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókuak

⁴Të jume Jerusalémpo yeu

tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katë páman ä noksakai. ⁵Felipe, ket ámemak aneihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Crístota bétana ámeu noktáitek. ⁶Huanäi jü génte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubet suaka ä jíkkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka. ⁷Bueítuk juebena géntem diáblom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámëi diáblom éntok, kusisi chayeka ámet yeu sásakai. Éntok juebena genteta káraktilamtaka, éntok lolöimntaka junne tütüriai. ⁸Júnëli béja huämi puéblopo síme tüüsim al-léaka jíápsai.

⁹Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekípánoaka huämi puéblopo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baítáttähuakä, buere jita au täya tíaka. ¹⁰Símetaka at suaka ä jíkkajai, riikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Í yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹Tüüsim ä nok jíkkajai, bueítuk móriay bínhua táapo am baítáttähuai. ¹²Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jíápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucrístota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batötebok. ¹³Huanäi jü Simmom kéchá súsualeka au batötebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilatata ä mabéttuanake.

¹⁴Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume

Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucrístota bétana huemta am mabétakähui, Perota éntok Juántam áman jaásek. ¹⁵Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samáriapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espírítu Santota ayunakë béchíbo.

¹⁶Bempo juka Señor Jesústa súaleka emo batötebolatukai, të jü Espírítu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai. ¹⁷Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámtek, jü Espírítu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámteka juka Espírítu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek ¹⁹ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkái uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámtek juka Espírítu Santota ä mabéttuanake.

²⁰Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tomme emo beu kaitäpo tahuánake, bueítukë juka Diosta yore mikäu tómiay jíjinuhuä bénasë eiya. ²¹Í tékil kaa emo béchíbo näikiari, bueítuk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchápo. ²²Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em éä béchíbo. Dióstahuë buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juëna éerim béchíbo. ²³Bueítukne júneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchíbem Señortau oraciompo buan-ria juka enchim

inou nokákäü kaa inou huéenakë béchïbo.

²⁵Chúkula jume apóstolim juka Jesucrístota yákäü bem bíchakäü bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom békatanana juka tü nokta Jesucrístota bétana huemta noókak. Huanärím júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiopíapo joome

²⁶Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíchë huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bökamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Íri ájaria jü böo jum juya ániapo áman huéeme. ²⁷Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä hué páman éntok, senú yoremta Etiopíapo jometa bitchak. Íri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiopíapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka. ²⁸Íri yoreme nóttilatata hueiyei ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeka jü libro profeta Isaíasta jiojtekäü noksimei.

²⁹Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohuë rukte.

³⁰Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaíasta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játchë at jüneiya jü em nokäubechi?

³¹Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Èe, ¿jachisune at júnenake, bueítuk kaabe nee ä téjhua mátkhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jámuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³²Huä jiojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata bénasi mëboka huériuhuay.

Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jíalek.

³³Ä tü yóremtukánásuk júne jiojot jo súuhuak, éntok kaa lütüriata yáariahuak. ¿Jábesu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueítuk ímï buíapo ä jíapsi úhuaahuak, tiahua hua jiojteri.

³⁴Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábeta bétanasu íkái nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵Huanäi Felipe jiojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huemta.

³⁶Huanäi huam báam ayúkä páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi báam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucrístota Diosta tua ä Üusitukähui.

38Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika bäau kiímuk. Huanäi Felipe ä batöak. **39**Huam bäpo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípeta sékana bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nüka. **40**Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom bëkatana huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 **1**Saulo éntok, jíba Bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíalíku hua tiöpopo chë nésauhuemtau siika, **2**jiösiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayájäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joära Jerusaléniu am huéria béchíbo, oóhuim, éntok jáamuchim junne. **3**Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak. **4**Huanäi



(Hechos 9:4)

Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

5Huanäi Saulo nátemajek:

—¿Jábesaë empo, Señor?

Huäri éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjájasëhui. Kíalë émpöisu kökosi emo johua, juka buesta sísi guok buahuita témmü Bénasi.

6Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtéké áman pueblou huéiye. Huámirë téjhuaana jita em yáanakëhui.

7Jume yorémem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómték juka nokamta jíkkajaka të kaábeta bíchaka. **8**Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jíöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha. **9**Huämi aaneka baij táapo kaa bíchaka, kaa jíbuäka, éntok kaa jëyeka.

10Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahuí Señor au yeu machíriak tenkupo Bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Imne aane, Señor.

11Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíchë huéiye. Huanäre Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakämta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni, ¹²éntok senu yoremta Ananías ti téhuakämta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtেকamta júchi ä bínnakë béchïbo.

¹³Íkai jikkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuaríala íri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo. ¹⁴Én éntok imí äbo yebísise útてата máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana síme huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueítukne júkai yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchïbo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui. ¹⁶Ínapone au ä yeu machírianake símeta ä jünérianakë béchïbo jáchin machisi yuun jíokot máchiraata ä bínnakëhui nee ä súalekä béchïbo.

¹⁷Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anëhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámteka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bënasi enchi bínnakë

béchïbo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchïbo.

¹⁸Huanäi seep puj beata bënaka sóokteka kom huáttek, ínëli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak. ¹⁹Chúkula béja jïbuäka júchi úttëutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

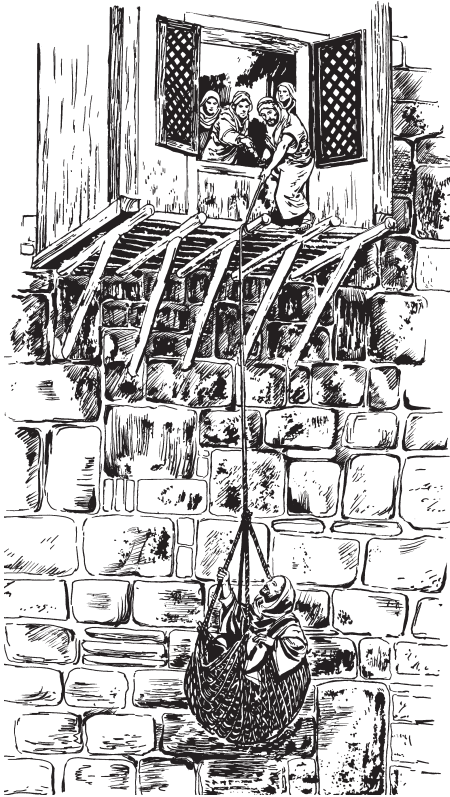
²⁰Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayájapo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka. ²¹Sime jume ä jikkajakame at guómteka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa íri yoreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseihui? ¿Jatchu kaa íri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareihui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²²Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Crístotukähui Diosta yeu púari. Júnëli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkek

²³Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mēbábarek, ²⁴të áapo ä jünériak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtim jum puértampo pueblou kíkimuhuäpo ä jójottuai ä mēbáreka. ²⁵Të jume Jesucristota



(Hechos 9:25)

súaleme jum buëuru huäripo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bókamta huáitana kömä yétchak. Júnëlim áma yeu ä huikkeek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶Saulo Jerusaléniu yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jöbe, të síme ä majhuëi kaa jünéaka áapörík béja juka Jesucristota súalëhui. ²⁷Të júnentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöríku,

Sáulotau, ä nokákähui, éntok jachin áapörík, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmeu ä nokákähui jum Damasco. ²⁸Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek. ²⁹Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të ímëi jachin ayuka bem ä mënakeu jaríai. ³⁰Huame hermáanom éntok, íkái jüneriakam Sáulota buere joära Cesareau tójjak, huámi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka jiápsay, éntokim chëhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jiápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chëhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³²Peero jume Jesucristota súaleme bëkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek. ³³Huámi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, bueítuk káraktilatukai. ³⁴Huanäi Peero ínel au jiaahua: —Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejtekë em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjtek. ³⁵Ínëli síme pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka

bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcac múkuka júchi jíabitek

³⁶Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabítä ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. Iri jámmut jíba tühuata joaka jíápsai jume jíókot éame aníaka. ³⁷Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dorcas kókori huécheka muúkuk. Chúkula jú ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak.

³⁸Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anëihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jíáu nésauhueka:

—Lauté äbo huéiye ími pueblo Jópëhui.

³⁹Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bókäü ä nuk kíimuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jíápsaka ä supe yáarim ä bíttuak. ⁴⁰Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtëe.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yejtek. ⁴¹Huanäi mampo ä buíseka ä kétchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchäpo ámeu ä kétchak jíápsamta.

⁴²Iri síme jú pueblo Jópëpo jünériatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak. ⁴³Büru taahuarimpo huämi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

Peero éntok Cornelio

10 ¹Jum Cesarea puéblopo senu yoreme Corneliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka. ²Huäri yoreme tüisi tü yóremtukai, Diosta yörei, éntok síme ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimójnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay. ³Séjtul kuptei, bájim jiai jáni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anëu au kibákeka, ínel au jáamta:

—¡Empo Cornelio!

⁴Júnëli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisë jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yáari póobem béchíbo, Diosta bíchäpo türi. ⁵Lauté áman pueblo Jópë téäu yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta.

⁶Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakëhui.

⁷Juka Diosta ángel simtuk, Cornelio guoi yorémem ä säuhuëhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekähui. ⁸Huámëi simeta huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópë téäu am jaásek, Simmom Perota anéihui.

⁹Yokóriapo ímëi yorémem béja hua pueblo Jópë téäu kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka. ¹⁰Huanäi tüisi tébäureka jibuä báarei, të juka buáhuamta kee buasei, tenkumta bënasi éaka jita bitchak. ¹¹Kia sábanam bénom naiki eskinapo huitérekame téhueka bétana kom huéeme bitchak. ¹²Huámi sábanam bénaku huikíchim, éntok bakóchim,

éntok sime animáalim náikim guókekame kaatei. ¹³Huanäi senuk au nokamta jíkkajak ínel jámta:

—Peero, jümëi animáalimë súaka am buáye.

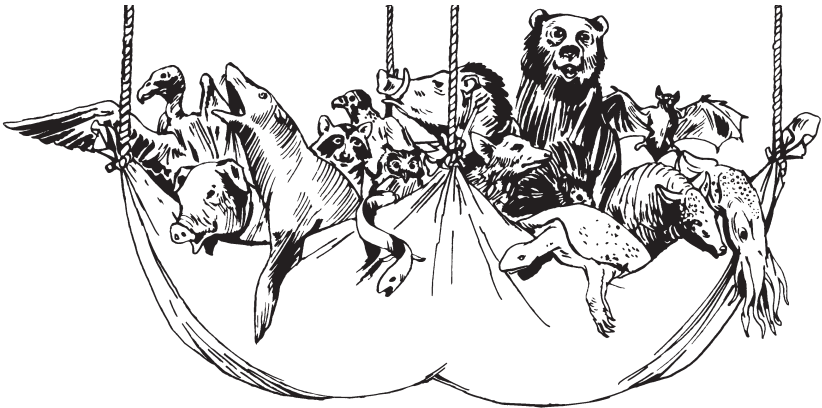
¹⁴Të Peero ínel ä yómniak:

—¿Jatchíaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buála.

¹⁵Huanäi júchi ínel au jámta jíkkajak:

—Juka Diosta tütekahui katë jaiti máchï tíiya.

¹⁶Íri baisi nat chätuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bënaka júchi téhuekau jikáu nóttek. ¹⁷Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bénak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátëmajeka kateme jü kári puertau



(Hechos 10:15)

yájjak. ¹⁸Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame. ¹⁹Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espíritu Santo ínel au jiaahua:

—Bajj yoremem im enchi jaría. ²⁰Kömë siká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, bueítuk ínapone emou am jaásek.

²¹Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Cornéliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jaríahui. ¿Jítasem nübok?

²²Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, íri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkái síme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhuaq enchi ä núnotebo sáhueka ä joau enchi hueë íaaka.

²³Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huäri tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaíhúi ä huahuájim éntok amiigom ä nákehúim áman nau núnulataka. ²⁵Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu siká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek. ²⁶Të Peero ä kétchak ínel au jíaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bénasi yoreme.

²⁷Huanäi au noksímeke, kariu kibákeka juebena géntem áma nau

yáij-lame téhuak. ²⁸Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäu béchíbo, kaa ä türiakähui jume kaa judíommak itom ito türinakähui, éntok bem joau itom kíkkimunakähui. Teé én jü Dios nee téjhuaq íkái ínëli huemta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchíbo. ²⁹Kíalíkune téjhuaahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne jünee péiya jita béchíbo ín äbo núnuhuakahui.

³⁰Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, ínneak jáni, nee Diostau oraciompo nokayo, itom ä boojóriä bénasi, senu yoreme béloj tópapáti anemta sánkoka inou au yeu machíriak. ³¹Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yáari póobem béchíbo Diosta bíchäpo türi. ³²Láuté áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huäri äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakähui.” ³³Júnëline sep áman enchi jaríutebok. Én éntoke itou yépsak. Tüisite enchi ä baisauhue. Ente síme imi aane Diosta bíchäpo enchi nok jíkkaij báreka símeta juka Diosta enchi itou nok íähui.

*Peero jume Corneliota
jóapo anemmu nookak*

³⁴Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane jüneiya lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui, ³⁵éntok jita naciónpo ä jométuk junne juka ä yöremta éntok tühuata joamta ä nákehui.

³⁶Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuemta, ámeu ä nok íaaka yanti jíapsihuamta bétana.

³⁷Eme béja tüisi ä jüneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko. ³⁸Éntokem jüneiya kétchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin áapörík huaka tühuata josúkähui jum náasä sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkai johuai bueítuk Dios áamak aaney. ³⁹Ítapote símeta juka Jesústa yáakäu bitchak, kia huam Judea buíaräpo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä mäak. ⁴⁰Të Dios júchi ä jíabitetuak baij taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak.

⁴¹Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok íaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jíbuäk, éntokte áamak baa jëka.

⁴²Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíápsammet nokta ä chupa íaka,

éntok jume kókkolammechi. ⁴³Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesústa bétana noókak síme jume ä súaleme bem Dios bejrimmet bem jíokorinä tíaka.

*Jü Espíritu Santo jume kaa
judíommeu júne kom yuumak*

⁴⁴Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jú Espíritu Santo síme huame ä nok jíkkajammeu kom yuumak. ⁴⁵Huame Israelítam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtlamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka. ⁴⁶Júnëlim ámet jüneiyai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, täbui nokpo am nokái am jíkkajaka, éntok buéresi Diosta am úttilayo. ⁴⁷Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ëe támeu jiaahua ímëi yorémem emo batónakë béchïbo? Bueítuk jú Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bénasi.

⁴⁸Huanäi Jesucristota bem súalekä béchïbo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

*Peero ä tékil ministerio jume
Cristota sualhuäpo nau animmeu ä
ettejhua buere joära Jerusalénpo*

11 ¹Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buíaräpo anéihum, juka noktam jíkkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta súalekähui. ²Huanäi

juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä bėj-reka nookai. ³Akim ä temajek:

—¿Jatchíake huame kaa ito bėnasi judíommak aaney, éntoke ámemak jıbuák?

⁴Huanäi jü Peero ä naatekăpo naateka simeta huaka áma yeu sikamta am ettėjhuariaka, ínel jiaahua:

⁵—Ínapo jum pueblo Jópė teăpo aaney, huanăine Diostau buanaka tenkumta bėnasi éaka jita bitchak. Huămıne kia jita buėuru sábanam bėnam bitchak téhueka bėtana kom huėme, naiki eskinampo huitėrekame, inou kom nóinoiteme. ⁶Huanăine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júmėisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim.

⁷Huanăine senuk ínel inou jáamta jíkkajaka: “Peero, ímei animáalimė súaka am buăye.”

⁸Tėne ínel au jiaahuak: “Ėe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchăpo jaiti machik kaa buăla.”

⁹Huanăine júchi ínel inou jáamta jíkkajak: “Juka Diosta tü yákăhuė kaa jaiti máchı tíiya.” ¹⁰Íri baisi nat chătuka inou ayúak, huanăi sep huame sábanam bėnaka júchi téhuekau jikáu siika. ¹¹Huanăi huămı orapo baj yorėmem jum jóapo ín anėpo yájjak, pueblo Cesarea bėtana áman jaataka nee jarıú sáihuaka. ¹²Huanăi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáuhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Simetakate senu

yoremta jóapo yájjak. ¹³Huári itom ettėjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huėekamta ä bíchakăhui ínel au jáamta: “Yorėmeme áman pueblo Jópė téau jaase. Simmom Peero ti téhuakamtam núnunake. ¹⁴Áapo enchi téjhuanaake jachin em emo jínėunahuėhui, enchi éntok sime em familia.” ¹⁵Íneli nee ä ettėjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanăi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kómă yúmakă bėnasi júnak jübua ä naateyo. ¹⁶Huanăine hua Señorta nokibeu huáhuaatek ínel jáamtahui: “Jü Juan bäämmey yore batóak, tė Dios tăbuiasi enchim batónake juka Espíritu Santota enchimieu kom yumátuaka.” ¹⁷Juka Diosta junėli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakă bėnasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábese ínapo Diosta bėj-reka ín huėenakė bėchıbo?

¹⁸Huanăi jume hermáanom buere joăra Jerusalėmpo aneme íkăi jíkkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yári bėchıbo ínel jiaka:

—¿Júnėli ket Dios huame kaa judíommeu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihuatma am jájamnakė bėchıbo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

¹⁹Juka Estebanta mėsuaak jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanăi huate maujhueka ténnek Fenícia buiărau

bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanirim juka tü nokta Jesucristota bétana huenta nookai, teé judíommeu jíbba. ²⁰Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíommeu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huenta.

²¹Jü Señorta uúttara ámet ayukai, kíalíku juebénaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

²²Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuim íkái jíkkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek. ²³Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok simemmeu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka. ²⁴Bueítuk áapo, jú Bernabé, tü yóremtukai, éntok jú Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jaríuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika. ²⁶Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aanek huásuktiapo, juebena genteta majtíaka. Huámi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatuahuak jume Jesucristota súaleme.

²⁷Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak. ²⁸Senu

yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éäpo noókak buere tébaata sime buíarat ayúnake tíaka. Huári buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhuë taáhuarimmechi. ²⁹Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuim, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak. ³⁰Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmeu jäbuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

Jacobo mëhuak, Peero éntok, preeesotehuak

12 ¹Huámechi taáhuarimmet jú rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek. ²Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok. ³Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tíaka, juka Perota ket peréesotebok. Íri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa levadúrakame buabuähuä táapo. ⁴Të jú rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchtebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka. ⁵Júnëli jú Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶Yokoríapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei,

huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bókari, guoi cadenamnea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jäbueka cárcelta suayai. ⁷Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mámteka ä bússaka, ínel au jiaahuak:

—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek, ⁸Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókto.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáu huéiye.

⁹Huanäi Peero ángelta sáu yeu siika, kaa jünéaka tua ä lútüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui. ¹⁰Te jume sontarom bat jäbuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jäbuekame huam sájaka, sísi guok puertauhuim yájjak böóu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cálleta sákasuka jü Diosta ángel ápolaiik tösiika.

¹¹Huanäi Peero jünéaka ínel éeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lútüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchíbo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹²Íneli éaka jü Peero Maríata joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilatata Diostau

oraciompo nookay. ¹³Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui. ¹⁴Të juka Perota nok tátâyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka. ¹⁵Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lútüria tíiya ä ájáriatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájária, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek. ¹⁷Të áapo mámammea séñata ámeu yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéa nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettéjhuaria íno bétana éntok jume huate hermáanom.

Huanäi yeu siika sékana bícha.

¹⁸Yokóriapo yeu máтчuk, buéresi jáihuai jume sontarom násuku, bueítukim kaa jüneiyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui. ¹⁹Huanäi jü rey Herodes ä jaríutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnuteboka am temájek jatchíaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jüneä tiai éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu siká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

²⁰Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmu tüisi oómtei, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buähumta reyta buíapo bem mabéta béchiċo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuetahui, éntokim al-léaka jíapsirókaka au noókak. ²¹Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sánkoteka huam ä nésauhüepo yejteka ámeu noókak. ²²Huanäi jü génte ä úttileka ínel chaáyek:

—jĭ nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

²³Huämi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, bueĭtuk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

²⁴Të jü Señorta noki jíba símekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chëhuasu bürusakai.

²⁵Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

13 ¹Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok huate am majtíame. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö

tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiärapo nésauhuetamak yötukame, éntok Saulo. ²Séjtul ímëi ayúunaka entok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espíritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchiċo näikiata bem yáanakë béchiċo.

³Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámtaka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴Huanäi Espíritu Santota éapo Bernabé éntok Saulo Seleuciau bícham sájjak. Huämírim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha.

⁵Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemmu noókak jum judíom sinagogapo.

Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey. ⁶Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak.

Huämírim senu judío Barjesús ti téhuakamta yájjak. Īri móriäkai, éntok profeta aranókíchitukai.

⁷Īri móriära hua áma nésauhuetamak aaney, Sergio Páulö téamtamaki. Ī Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jíkkaij báreka.

⁸Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am béj-reka kíktek, juka nésauhuetma kaa Diosta noki sual íaaka. ⁹Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu

Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka, ¹⁰ínel au jiaahua:

—¡Empo aranókichi, juéna yóreme, diáblota yoremia, síme tühuata béj-reka huéme! ¿Jatchíake jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huentma em kaa lútüriä tñahui? ¹¹Én éntok, jü Señor jíokot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë täata kaa bínnake.

Huanäi sep läuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bitchai. ¹²Huanäi jü gobernador íkái bíchaka, ä súaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómtek.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

¹³Pablo éntok jume áamak réjtëhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfília buíaräpo. Të Juan am tösiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. ¹⁴Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buíarähui. Huämírim jimyore táapo judíom nau yayájäpo kimuka áma joótek. ¹⁵Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jiojtekäu noksúak, jume áma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huérim, nokta türík jume géntemmeu enchim nokmátchik huériätekem ámeu ä nooka ëni.

¹⁶Huanäi Pablo kíkteka, mámammaea séñata yáuhuak kaa

am jál sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jíkkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yóreme: ¹⁷Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu púuhuak, éntok buëuru puebloti am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi. ¹⁸Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnübuaka tüisi am ujük, ¹⁹éntok guoi busan naciónim tejálek Canaán buíaräpo anéihuim, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka. ²⁰Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yäuram am jóariaka am sáhuuek, juka profeta Samuelta yeu machíakäpo tajti. ²¹Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa. ²²Chúkula Dios jum tékiapo juka Saulta yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésauhui ä jonákëhui. Íri yoreme hua tua ín türëu benna.” ²³Íri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométkai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelítam ä jínëunakë béchíbo, bannaataka ä nokakä bënasi. ²⁴Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batöna bétana. ²⁵Jü Juan béja ä muknákëu bíтчimeí ínel jíáhuak:

“Eme jamak nee jü Crísto tíiya, jü Diosta yeu púari, të ínapo kaa ájária. Chúkula yebíjnake huári, hua kaa júnem machik jotúahuamta bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

26’Eme ínomak huérim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari í tü nooki ái itom ito jínëunakëhui. 27 Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa jüneiyai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa jüneiyai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókhuamtachi. Të Jesústam mëtebok, huämi chúppuk hua nooki bem jíjjikkajaihui. 28 Kia kaita bëttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sáhueka. 29 Huanärim béja símeta huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maäak. 30 Të Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak. 31 Huanäi juebena táapo Jesús huame yorémmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiärapo naateka buere joära Jerusaléniu tajti áamak rejtísukammehui. Huámëi ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

32’Júnëlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka tühuata Diosta itom yöyöhuammeu nätuakähui. 33 Bueítuk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chúppak juka ä nokákähui juka Jesústa jíabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jiäpo bénasi: “Empo

ájária jü ín üusi. Én táapone símemmeu enchi yeu buíssek enchi ín üúsitukä bétana.” Júnëli jiojteri. 34 Jü Dios jünéehuamta nénkilatukai áapörík jum kókkolam násuk ä jíabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakë béchíbo, jum jiojteripo ínel jíaka: “Enchímmeune ä chúpanake juka tühuata Davidtau ín nätuakähui.” 35 Éntok täbui libro Sálmpo ket ínel jiaahua: “Júkë em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakë béchíbo.” 36 Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jíápsakaihuimmet ä tekipánoakähui Diosta ä sáuhuekä pámani, éntok mukuka ä mäáhuakähui ä yöyöhuam bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui. 37 Të hua Diosta jíabitetuakäu takahua kaa nasóntuk. 38 Júnentukem jüneiya, eme ínomak huérim, áapörík, Jesústa, béchíbo huame enchim Dios bejrimmet enchim jiókoriná bétana enchimmeu nokhuähui. 39 Bueítuk jü Jesústa béchíbo ínel síme huame ä súaleme jiókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jiókorihuakähui. 40 Áachem suuhua kaa enchimmeu chúpanake hua profétam jiojtekäu ínel jíame:

41 Jítachem suuhua, eme jábeta junnériäram. Áachem guómtaka kókkó. Bueítuk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíápsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik, emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakëhui, jábeta

enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴²Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayájäpo yeu säjak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo íari bétana jíba ámeu am nok sáhueka. ⁴³Huame bem nau yáij-läpo huentma chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huáateme judíommak éaihuim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nökkak jíba Diosta tühua ámeu yáaribet chäka am jíapsi sáhueka.

⁴⁴Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame síme jëla áma nau rúktek Diosta noki jíkkaj báreka. ⁴⁵Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä ínnëaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai. ⁴⁶Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jïöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huentma enchimmeu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákëhui. Të béjasem kaa ä jíkkaj báare, éntokem juka yu jíapsihumta kaa huátia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake. ⁴⁷Bueítuk jü Señor junëli itom sáuhuek, ä noki jïofteripo ínel jíaka:

Machiriata bénasine enchi tahuárialá jume kaa judíom béchïbo,

huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchïbo jakun bufata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸Íkái jíkkajaka, jume kaa judíomtukáhuim al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huentma tütítíyái. Huanäi síme huame yu jíapsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak. ⁴⁹Júnëli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókhuak. ⁵⁰Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak. ⁵¹Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türihuä béchïbo. Huanärim säjjak Iconiö téau bícha. ⁵²Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyai éntok jü Espiritu Santo ámet ayukay.

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

14 ¹Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jíapsipo huéchemta jume géntemmeu noókak, junëli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak. ²Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juënak am ëetuak. ³Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka

tü nokta Diosta bétana huemta bem nokäu lütüría johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka. ⁴Të hua génte áma puéblopo joome au náikimtek. Huate jume judíom beu eiyai, huate éntok, jume apóstilim béuchi. ⁵Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha ëeak buere am áusuka am mamáasu báreka. ⁶Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buíaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha. ⁷Ámanírim ket juka tü nokta áí yore jínëihumta bétana noókak.

***Pablo pueblo Lísträpo
máamasu huak***

⁸Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. Íri yoreme

kia kátekai bueítuk löitaka yeu tómtilatukay. ⁹Íri juka Pablota nokäu jikkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka, ¹⁰kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek. ¹¹Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósím yorémem bébénaka itou kom yájjak!

¹²Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíiyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíiyai báchá nonokä béchíbo. ¹³Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata



(Hechos 14:13)

koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yöri báreka, toromim súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. ¹⁴Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo, íkái jüneriaka, kaa ä tütüreka bem sánkom súsúti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

¹⁵—jËe, oóhuim! ¿Jatchiakem íkái johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi. Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka íkái enchim boojóriäu kaita béj-remta tójaka huaka Dios jíápsamta enchim yörinakë béchïbo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta. ¹⁶Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yöritáitek. ¹⁷Të jíba tühuata ámeu joaka am téttejhui am jüneenakë béchïbo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörík béchïbo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok símeta ái itom al-lénakähui.

¹⁸Ínëli jume géntemueu jáka jünem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchïbo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

¹⁹Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am béj-reka am kannákë béchïbo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mëak tíaka, huam puéblopo päkun yeu ä tójjak ä huík sákaka. ²⁰Të jume Jesucristota súaleme emo

nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dérbé téäu bícha.

²¹Jum Dérbeipo juka tü nokta ái emo jínëihumta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Listrau bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha. ²²Huämi puéblompo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba bénasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésahuëpo anbárëtek, imi buíapo juebena jíókot máchiraata bem bínnakähui. ²³Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyöturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buíärähui

²⁴Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfília buíarau yájjak. ²⁵Jum Pérge pueblopo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atáliu bíchaa sájjak. ²⁶Huämírim barcopo bäau huátteka pueblo Antioquíu bíchaa sájjak, áman íkái tékiata én bem chúpakäu yaä iaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui. ²⁷Jum Antioquíau yájakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim símeta huaka Diosta am aníakä béchïbo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin

machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui. ²⁸Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka náu nookak

15 ¹Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bárëtekem emo circuncidarodatebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.” ²Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huámëi yorémemmak nok nássuak íkái bem am majtiä béchïbo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat íaahuaka íkái yore majtíahuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmeu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buíara pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi síme huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak íkái nokta türík jkkajaka.

⁴Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim

bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim símeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aníakä béchïbo. ⁵Të huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidarodatebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhuëu itom am boojoria sáunakëhui.

⁶Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak íkái nau lütüria yáa báreka. ⁷Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu íkái tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok íaaka, bempörim ä súalnakë béchïbo. ⁸Dios jume jíapsím jünériame jünéehuamta nénkak áapörík am nákëhui, juka Espiritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi. ⁹Dios kaábeta yeu púaka símem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáuhuak Jesucristota bem súalekä béchïbo. ¹⁰Ensu, ¿jatchíakem juka Diosta béj-reka kateka imey Jesucristota súaleme íkái béttesi machik jotúa báare, juka ito béchïbo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchïbo júne bettiakäuta? ¹¹Bueituk ítapo juka Señor Jesússta ito béchïbo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhuëu joaka junne.

¹²Huanäi sime nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jikkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakähui huame kaa judíom násuku. ¹³Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jikkaja: ¹⁴Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huëpo huame kaa judíommeu tühuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yéä püakähui ä yörinakemta. ¹⁵Íri ínëli huéeme huame profetam jiojtekä páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶Íari sáune júchi yebijnake; huanäine juka Davidta yäura huéhilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchibo,

éntok sime jume kaa judíom ín yeu püakähui.

¹⁸Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkäi jünériatebome, jáksä táapo naateka jáni.”

¹⁹Júnëli jiojteri: Kíaliku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua nésahue, huaka bannaataka bem sálëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakte. ²⁰Kíal ámeu jiojtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolom béchibo näikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekätek kaa emo

am huátianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne. ²¹Bueituk sime huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtíame, íari bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²²Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yáij-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákë béchibo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púuhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame. ²³Huanärim juka jüosiata ámemak áman bíttuak ínel jíamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo. ²⁴Jünéate huate yorémem ímí bétana áman enchimmeu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jioptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidarolatebonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui. ²⁵Kíalíkute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yorémem ito násuk yeu púaka enchimmeu

itom am bíttuanakēhui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákehummaki, ²⁶jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabaré béchibo. ²⁷Júnelite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba íari bétana enchimneu noknáké béchibo. ²⁸Bueítuk jü Espíritu Santo ínëli itom ä téjhuak, itapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchímmet yéchatunakēhui huaka enchimneu türük machik jíbba: ²⁹kaa juka animal huakajta ídolom im bufapo díósimeu limójnata enchim buänakēhui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubékátek kaa enchim emo huáatianakēhui. Íkai ínëli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰Huanäi jume íkai jiösiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huämirim síme hermáanom nau núnuka juka jiösiata am mákkak. ³¹Huanäi jume hermáanom huákai jiösiata nokaka tüisi al-léak türük nokta áma hué tíaka. ³²Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalikum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am étuak juebénak türük ámeu nokaka. ³³Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha. ³⁴Të jü Silas áma taahuak. ³⁵Jü Pablo éntok

Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtíaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom jüneria béchibo jachin bem emo bícháhui.

³⁷Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë íai, ³⁸të jü Pablo kaa ä türimáchilei, bueítuk áapo jum buiära Panfíliapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak.

³⁹Bürukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo näikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chípré bíchaa barcopo báau huétchek. ⁴⁰Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka. ⁴¹Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Sílastamaki

16 ¹Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huämirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchaihua griégotukai.

²Jume hermáanom Listrapo joomé éntok Iconiopo joomem türík áa bétana nookay. ³Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak hué iaaka ä circuncidarodatebok, jume judíom áma aneme kaa omtí iaaka, buéituk bempo jüneiyay, juka ä áchaihuata griegotukähui. ⁴Huanäi síme puéblompo bem katé pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa nésahuéhui éntok jume yoiyötori yäut jóarim buere joära Jerusalémpo aneme yáa nésahuéhui. ⁵Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruriai.

*Jü Pablo tenkumta bénasi éaka
juka yoremta Macedoniapo
jometa bitchak*

⁶Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta kaa am nok íay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buiärapámani. ⁷Huanärim Misia buiärata yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katbábarek, tē Jesússta Espíritu kaa áman am kat-íay. ⁸Huanärim Míisiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak. ⁹Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jíokot ínel au jíamta: “Macedooniahué siká itom anía.” ¹⁰Juka Pablota júkai bíchak, itote lijtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka,

lútüriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta áman itom nok iaaka.

*Jü Pablo éntok Silas
Filipospom aaney*

¹¹Ínelite jum pueblo Tróaspó barcopo báau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisü yájjak. ¹²Huämite jum pueblo Filíposiu bíchaa sájjak. Íri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buíaräpo jü pueblo chë buéuru. Huämite jaiki táapo jáni aane. ¹³Séjtl jimyore táapote jum pueblopó yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuähui. Huämite joteka jume jaámuchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huemta noókak. ¹⁴Huépülaka Lída téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lílata nénenkai. Íri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota nokäu ä jíápsipo yumáriak tüisi ä suálnaké béchibo. ¹⁵Huanäi áapo batöhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíápsimak nee Señorta sualmáchilëtekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶Séjtl, Diostau oraciónta jojohuäu bíchaa itom katéi, senu

ili jámmut itom nankíríka siika diáblota at anë béchībo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómita kokobai ä tékom béchībo. ¹⁷Íri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jíaka:

—Ímëi yorémem ínel juka Diosta yörisi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

¹⁸Büru táapo íneli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua diáblota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucrístota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

¹⁹Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yáurau yéu am tójjak. ²⁰Huämirim yáurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—Ímëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua, ²¹éntokim huaka kaa itou chákamta itom majtía itom ä boojoria íaaka, bueítuk ítapo romaanom.

²²Huanäi jü génte am bėj-reka jáptek. Jü yáura éntok, am sanko joateboka jibebiammey tüisi am bemmuchatebok. ²³Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka. ²⁴Íri éntok íkái nésauta mabétaka chë huájihua am kíimak éntok tabla guójóku am guóktetuak, kaa bem sákanakë béchībo.

²⁵Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Dióstahuim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikai Diosta úttileka, huate pereesom éntok, am jikkajai. ²⁶Huanäi sej chukti jü bufa tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme pereesom ámey súmatukau júne búttek. ²⁷Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, ejparam yeu huíkkék au mēbáreka, jume peréesom yeu ténnek jáni tíaka. ²⁸Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Símete ím aane.

²⁹Huanäi jü am suáyame machíríata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak.

³⁰Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jáni ín jínëutunakë béchībo?

³¹Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucrístota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³²Huanärim juka tü nokta Jesucrístota bétana huemta au noókak éntok síme jume ä jóapo anémmehui. ³³Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kókosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok síme ä famílihua batóhuak. ³⁴Chúkula ä joau am nuksiká am jübuáuatebok. Huanäi

áapo éntok jü ä famílihua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekä béchïbo.

³⁵Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka. ³⁶Jü am suáyame éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate kaítat jachin éaka.

³⁷Të jü Pablo jume porisimneu ínel jiaahua:

—Itom románomtuk júnem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junéli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸Jume porícim jume yäuram íkäi téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtukä bétana jünëaka. ³⁹Huanärim jü Pablotau noókak éntok Silástahui emo jiókori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jiókot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhueka. ⁴⁰Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíthuka éntok kaa köm am ée sáhueka ámeu noksuka sájjak.

Jum Tesalónicapo buere naa muksi huéeme yeu siika

17 ¹Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalónicäu bícha. Huämi kari

kátekai jume judíom nau yayájäpo.

²Jü Pablo jíba ä boojóriä bënasi áman siika jum judíom nau yayájähui. Huämi baj semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka. ³Diosta noki jïjoteripo nokamta ámeu nookai juka Crístota, Diosta yeu púari, jiókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimneu nokäü ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame. ⁵Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá ínnëaka taahuak. Huanärim jume juëna yöremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom útteapo kiímuk juka Pablota jaríaka éntok Silasta, áma yéu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka.

⁶Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yöremem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la. ⁷Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueütukim tábui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸Íkái jíkkajaka jume géntem éntok jume yáuram júne emo tóboktiak. ⁹Tè jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yáurapo ä tójj báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchibo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bíchaa. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak. ¹¹Ímëi judíom áma joome éntok, chë tü jíápsekai huame Tesalónicapo joomem béppa. Kíalikum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jöjterit suuhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lütüría jáni tí éaka. ¹²Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim. ¹³Tè jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucristota bétana huemta nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huemta áma yáuhuak. ¹⁴Tè jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo. ¹⁵Jume Pablótamak sájakaihuim jum buëuru pueblo

Aténas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnakë béchibo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka. ¹⁷Kíalíku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chäkammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée íaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai. ¹⁸Huate yorémem juka epicúreota yore majtíäu huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíähui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jia jáni i yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósím bétana nokamta benna.

Júnëlim jiaahuay bueítuk juka tü nokta Jesústa bétana huemta ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana. ¹⁹Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lütüría jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítomë tejhua ä jítatukähui íkái bemela yore majtíahuamta em huériähui. ²⁰Bueítukë kaa ítom jíjjikkajäu itou nooka, ítapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubarähui.

²¹Júnëlim au jiáhuak bueítuk síme jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaítat éntokim chë jiápsekai hua bemela huentá bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

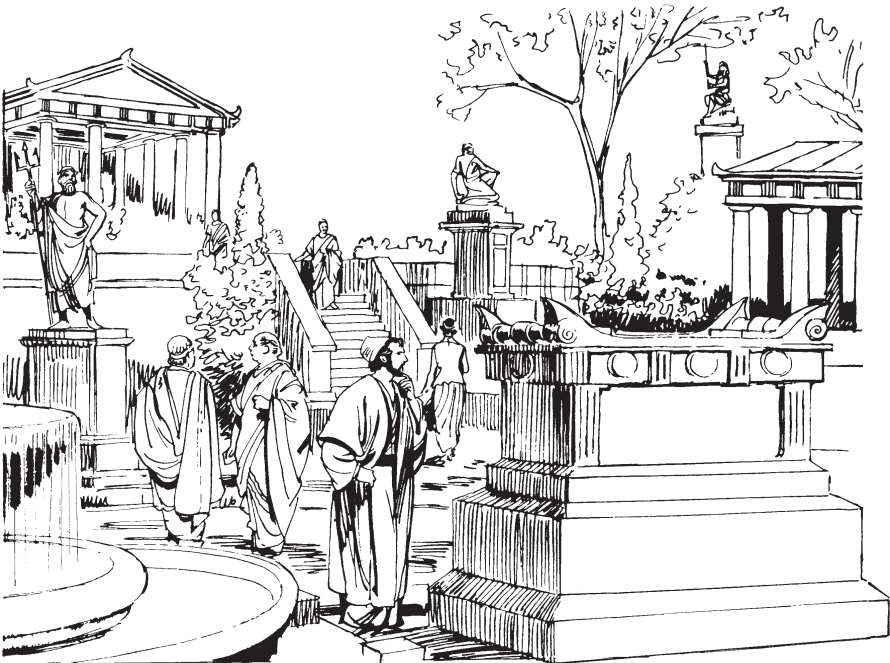
²²Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suuhua tüisi enchim dios huáatëhui. ²³Bueítukne jum diósím enchim yóyörë bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta ínel jíamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchíbo yári íri altar.” Íri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yörë bëtanane enchimneu nooka.

²⁴Íri Dios íkái ániata yáuhuak éntok síme at ayúkamta. Áapo

juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tiöpo yorem yáaripo jóuhuak. ²⁵Kaa huame yorémem jita áa béchíbo yáanakeu huáatia, jita au bëye bénasi. Bueítuk áapo ájária jü jiápsihumta yore mikame, jekata éntok símeta juka itom huáatiähui.

²⁶Áapo huépul yoremta im buíapo jünakteka síme genteta at yeu sákatuak, síme ániat am jóanakë béchíbo, jaiki taáhuarim bemámet jíapsínakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui. ²⁷Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jaríaka bem ä téunakë béchíbo. Lútüriapo áapo itou huépulammeu kaa mekka ane jiöbe. ²⁸Bueítuk áapörík úttiárayte jíápsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo



(Hechos 17:23)

©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2015

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim bufaräpo anéihuim ínel jákã bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tíakame. ²⁹Júntuksan ítapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukã bénasi éepo yúmala, éntok tomi tósalipo, éntok tétapo junne, juka yoremta ä éakápamani. ³⁰Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jíókorek kaa áapörík bem täyáubechi, të ëni síme yorémem ániat anemmu nooka am jíapsi kúakti sáhueka. ³¹Bueítuk áapo taáhuata yéchala síme ániat anémmet juka nokta chuparókaka lütüriata huépamani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkãi nokta lütüria yáhuak símem ä jünérianakë béchiibo kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³²Juka kókkolam násuk jíabitehuamta bétana nokamta jíkkajaka, huate ä junnériai, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë fãri bétana itou noknake.

³³Huanäi jü Pablo am tösiika.

³⁴Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionísio ti téhuaka jum Areópagopo tékiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

*Jü Pablo jum pueblo
Corintopo aaney*

18 ¹Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika. ²Huämi senu judío Aquilä

ti téhuakamta téhuak, Ponto bufaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubáhua Priscilä ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueítuk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, síme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka. ³Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueítuk áapo ket juka bempörim tekia tékiakai, jume lona kárim jojoai. ⁴Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huämi ámeu nonokai áa béucham ëe íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájjak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jume géntemmu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesústa jü Crístotukähui bempörim boobíchähui. ⁶Të bempo ä bėj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huäri séñatukai ä simbárë bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímmet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímmet chúpanähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchimmu nok íäu enchimmu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommu bíchaa huéenake; huámëhuine juka tü nokta noknake.

⁷Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti

téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai. ⁸Huanäi jü Crispó ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jíkkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok síme jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Coríntopo joomem juka tü nokta jíkkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok. ⁹Huanäi jü Pablo tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jíkkajak ínel jíamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka, ¹⁰bueituk juebénaka ími puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juénak emou yáa báreka.

¹¹Jü Pablo íkái jíkkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huemta am majtíaka.

¹²Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yäuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota bėj-reka. Jum yäuraapom yéu ä tójaka ¹³jü nésauhuemtau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Ï yoreme juka genteta áa béu éetua täbuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka itom ley bej-reka.

¹⁴Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jíkkaij éiyey, jume romáanom ley huë bénasi.

¹⁵Të یری کیا نکتا بétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkari, bueituk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶Huanäi jum yäurapo yéu am bébtebok. ¹⁷Huanäi síme jume griégom áma anéihuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuemta jaatíaka ä bépsuk huämi yäurata bíchäpo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájinake

¹⁸Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquílätamaki. Jum pueblo Cencréapo aneka, kee barcopo báau huécheka, lóbala au síkatebok ä nokákäü chupa báreka. ¹⁹Jum pueblo Efésö teáhuim yájaka, jü Pablo juka Priscílata éntok Aquilata tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak. ²⁰Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, të áapo kaa báarei. ²¹Huanäi am tösiiika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnakèhui, tëne júchi enchimmeu nóttinake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésö pueblopo barcopo báau huécheka siika.

²²Jum Cesaréa pueblopo yepsaka jü Pablo buere joära

Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika. ²³Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia bufaräpo éntok Frigia buiärapo simem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmu nookay

²⁴Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandríapo jométake. Áapo uiyorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jöjteri tüisi täyai. ²⁵Señorta nésahue páman tüisi majtíatukai, éntok tüisi at jíapseka jume géntemmu nonokai, machisi juka Jesústa bétana huenta am majtíaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batöaka ä nonókäü jíba täyai. ²⁶Júnëli jü Apolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jíkkajaka, omot yéu ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä huëhui juka Diosta lütüria. ²⁷Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmu jöjtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aníak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame. ²⁸Simem jíkkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jíóblataka katëhui hua nooki lütula huémtaayi bempörim

kara éssöhui, Diosta noki jöjteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Crísto tíaka hua bem boobíchähui.

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

19 ¹Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi huate Jesucristota súaleme téhuak tem Juan Bautístata yore majtíakäü jíba täyai. ²Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimmu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huenta enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jíkkaj-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúaktekä béchíbo. Të kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakëmta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Crístota Diosta yeu púari.

⁵Íkäi nóktam jíkkajaka, juka Jesústa Diosta úúsitukäü súaleka batöhuak. ⁶Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim täbui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana

huemta nookai. ⁷Jume yorémem batöhuakame jíba tua síme nau dócetukai.

⁸Pablo jum baj metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huámi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésahuëpo bétana ámeu nokaka.

⁹Të huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lútüriatachi genteta jíkkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai. ¹⁰Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtíaka. Junëli síme jume Asia buíaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jíkkajak, judíom éntok kaa judíom junne. ¹¹Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai. ¹²Júnëli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtekame jume kökoremmeu tóijhuay, am tutütëy, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememmet aneme júne yeu sásakay.

¹³Të huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchahue, hua Pablota áa bétana nonókáu nésaupo.

¹⁴Íkärím johuai jume Esevä téamta úusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésauhemta úusim. ¹⁵Të íkái am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne jüneiya Pablota jábétukáihui, tëne enchim kaa täya enchim jábemtukáhui.

¹⁶Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkek, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kökoleka takáhuachi. ¹⁷Síme jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, íkái jüneriaka tüisi majhuëi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem boojóriäu yeu



(Hechos 19:19)

buíseka. ¹⁹Juebénaka móriata tekípánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim sîmem bíchäpo táahuak. Jukam sîme libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rèhui. ²⁰Júnëli chë juebena génte juka Señorta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jîpurèhui.

²¹Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchaa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nótisuka éntok, ket Romáu bíchaa hueerokkai. ²²Huanäi guoyim jume ä aniamé Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

***Jum Efesopo buere naa
muksi huéeme yeu siika***

²³Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta béj-reka, ²⁴yoreme Demétriota nokim béchîbo, platapo jita júne jojoame. Ìri yoreme jü diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniyame yuun tómita kokobatuay. ²⁵Huanäi áapo ímëi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álë bénasi tekipanuame kétchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya ìri tékiliai tüisi itom ito aniähui. ²⁶Të

kéchem jüneiya, éntokem ä jíkkaja ika Páblota jume diósím yorémem joäu kaa diósím tíähui. Júnëli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imi Efesopo jíbba, kia sîme Asia buíaräpo junne. ²⁷Ìri ínëli huéeme tua kaa türi, bueituk ì itom tékil kaitäpo tahuánakë, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttilhuame júne kaítatunakë. Júnëli kaitäpo bittáitina jü diósata buéria, jü sîme Ásiapo joomem yörèhui, éntok sîme ániat öbisi aneme yörèhui.

²⁸Íkai jíkkajakam tüisi öömteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

²⁹Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblopo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristárkota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha. ³⁰Huanäi jü Pablo jume géntemmu nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak. ³¹Huate yäuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka. ³²Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueituk hua chë bürura kaa jüneiyai jita béchîbo áma emo nau am tóij-latukähui. ³³Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak

jita áma huéhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu yáhuak, am chay yánti íaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jíkajäpo. ³⁴Tem jünéaka ä judíotukähui, síme ínel chaayey, guoi orapo jáni:

—¡Buéresi yörihua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jíkajaja. Síme ániat öbisi aneme jüneiya íkái pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yörihumta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéchilata.

³⁶Kia jábe júne kara íkái esso. Júntukem kaa bat jíale, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka. ³⁷Bueítuk ime oóhuim enchim im nüpakáhuim kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka. ³⁸Jü Demetrio éntok jume áamak tekípánoame am béj-reka jita nokmáchiak, élápom, bempo, am nätuanakë; júnen béchibo yäuram aane. Huámëi bíchápom nánancha ára emo nok-ria. ³⁹Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta hué páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanakë. ⁴⁰Bueítukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yäurata béj-reka itom ito toboktiabárë tíaka, íkái én im yeu sikä béchibo. Bueítukte jachin júne kara lütüriata nenka

jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹Íkái noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

20 ¹Huaka naa muksi huemta luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buíseka, Macedonia buiärau bíchaa siika. ²Huanäi síme huáchí ániat naa siika hermáanommu noksísimeka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak. ³Huámi baj metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünëak jume judíom ä béj-reka tekípánoähui. Kíaliku notibábarek jü bufachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka. ⁴Síme ímëi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segundo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbejo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo. ⁵Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspó itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta. ⁶Páanim kaa levadúrakame buabuáhuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filípospote yeu sájjak jum barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspó ámeu yájjak. Huámite guoibusan táapo aane.

***Jü Pablo jum Troaspo jume
hermaanommeu nookay***

⁷Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim näikimte báreka juka Señorta nésauhuekä bénasi au am huáatinakë béchïbo. Jü Pablo éntok, am majtíai.

Yokóriapo au simbárë tíaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak.

⁸Baj kárim nat béppa jokäpo jikáchim nau yájj-latukai, juebena lámparam béetëpo. ⁹Senu yoreme jübua yötuka, Euticó téaka, jum ventanapo káteka nokta jíkkaikai.

Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak. ¹⁰Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueituk béja júchi jíabitek.

¹¹Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim näikimtek. Jume hermáanom am buäsuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika. ¹²Huä ili yoreme jübua yötume mukúkäu éntok, jíápsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi síme tüisi al-léaka taahuak.

***Troaspom yeu sájaka
Miletou bíchaa sájjak***

¹³Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huämi nü báreka itom nau nokákäpo bénasi, bueituk

áapo buíat hueerokkai. ¹⁴Jum Asonpo itom au yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak. ¹⁵Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jimyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak. ¹⁶Júnélite aika bueituk jü Pablo jum Efésopo pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueituk läuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

***Jü Pablo jume yoiyöturim
Jesucristota súalemmeu yäut
jóarim Efesopo jomemmeu nookay***

¹⁷Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómeme nau núnutebok. ¹⁸Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiyya jachin ín ino nükähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka. ¹⁹Síme tíémpotane enchimmak anek Señorta béchïbo tekípánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huötiaka, éntok juebena jíókot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekípánoakä béchïbo. ²⁰Tëne juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchäpo enchim majtíaka éntok enchim jóapo junne. ²¹Kia judíommeu entok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta

itom Señor Jesucristota bétana nokäu am súal sáhueka. ²²Én éntokne Jerusaléniu bíchaa siime Espíritu Santota útteata nee joríä béchïbo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéénakèhui. ²³Jü ín jünériäu ïri jíbba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum sime puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíókot máchirata inou huéénakèhui. ²⁴Téne sïmeta íkái kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesústa ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huentä ín ámeu noknákèhui.

²⁵Én éntokne jüneiya énheim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäu kaa júchi nee bínnakèhui. ²⁶Kíalíkune én huitti énheim téjhua báare, kaitane éntok énheim béchïbo yómmia báare, ²⁷bueítukne sïmeta énheimmeu nok-la juka Diosta éähui, kaita énheim éssoriaka. ²⁸Júntukem emo suaya, éntokem sime jume Jesucristota súaleme suaya, bueítuk jü Espíritu Santo énheim yeu púala tékiata béchïbo, Jesucristota súaleme énheim suáyanakè béchïbo, huame ä ojbo huótiaka ä kobákähui. ²⁹Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakèhui jume Jesucristota súaleme tábuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalè bénasi. ³⁰Éntok énheim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lütüriata tójaka

aranókichiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée íaaka. ³¹Júntukem kaa koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baj huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka énheimmeu nookai ín ópuam guótiaka.

³²Én éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone énheim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueítuk huári tua énheim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchäpo. ³³Tómita éntok kia sánkota junne, kanne énheimmet beutire. ³⁴Ál-lane tekipanuak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchïbo junne. Eme júne tüisi jüneiya. ³⁵Jíbane júkái énheim majtíak junéli énheim tekipanuanakèhui jume jíókot éame énheim aníanakè béchïbo, hua Señor Jesústa noki ínel jíamtau huáateka: “Chè al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa.”

³⁶Chúkula béja jü Pablo junéli jíáusuka, tónommia kíkteka Diostau buanak sïmemmaki. ³⁷Huanäi sime buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besíitok bem ä boojoríaí bénasi. ³⁸Bueítukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäu béchïbo, kaa júchi bem ä bínnahuèhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

*Jü Pablo jum buere joära
Jerusaléniu bíchaa siika*

21

¹Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka

sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bíchaa, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha. ²Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jämuka sájjak. ³Bahuépo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míköri bétana ä tösájaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco itom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösím báarei, kíalíkute huämi kom chéptek. ⁴Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü Pablotau jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka. ⁵Të guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Síme jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huämite see päku tónommia jápteka Diostau buaanak. ⁶Huanäite ito íbaktiaka ito mam buíseka barcou jämuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷Tíró puertopote yeu sájaka Tolemáida puertopote kom chéptek. Huämite ä chúppak juka bahuépo itom boojoiñhui. Éntokte huämi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak. ⁸Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huämite jü Felípeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huemta

géntemmu nonókamta jóahui hua guoibusanimmak näikiatukaiñhui, jume apóstolim ä aniaihuimmaki. Huanäite áma au taahuak. ⁹Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai. ¹⁰Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiära bétana áma yepsako, ¹¹itom bíchiseka. Huäri juka Pablota huihuíkosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au súmaka, ínel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jiaahua: “Juka yoremta íkai huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo.”

¹²Íkai jíkkajaka, ítapo éntok jume Cesaréapo joómëm jü Pablotau jíokot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka. ¹³Të jü Pablo íneli itou jiaahua:

—¿Jatchíakem buaana, éntokëm ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanähui, éntok kia ín mënäu junne Señor Jesústa béchíbo.

¹⁴Katte ä yúyüuka, ä tójaka ínel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäu yáatunake.

¹⁵Chúkula béjate ito lijtarooka, Jerusaléniu bíchaa sájjak. ¹⁶Jume huate Jersucristota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, íari jóapo yayj éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

***Jü Pablo juka Jacobota
áman bitchai ä aneihui***

17 Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak. 18 Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huämírim aaney jume yoyötori Jesucristota súalemmeu yäut jóarim. 19 Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako 20 íkärím jíkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pabloutau ínel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anëhui Jesucristota súaleme. Síme huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui. 21 Bempo éntok, ettéjoriahuak empo jänituk ínel am majtjá téehua síme jume judíom sékana buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktukë bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka. 22 Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake. 23 Senu huémtë yáak türínake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nátuari chupa báreka. 24 Akë am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuëpo bénasi, éntoke juka síme limójnata ámeu aihumamta am béjturia. Chúkula bempo emochon chúkiatebonake bem

ä nätualä bénasi. Júnëli síme jünéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhuë páman enchi huétíanake. 25 Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katákute béja ámeu jiojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáuhue, kia ojbota junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huáatia sáuhue.

***Jü Pablo jum tiöpopo
buíjuaka peréesotehuak***

26 Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuëpo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeihui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaníakäu bem chúpanakëhui, éntok jakhüéi juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

27 Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, síme genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka, 28 chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómëm anía! Íri ájária jü yoreme símat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación béj-reka, Moiséjta nésauhuëu béj-reka, éntok íkái tiöpota béj-reka. Íari béppa éntok, huate griégom jum tiöpopo

kimala. Júnëli aneka íkái tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹Júnëlim jiaahuay bueitukim bannaataka jum puéblopo jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákärim jum tiöpopo ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chätuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak. ³¹Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémta au tóboktiakä bétana. ³²Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak. ³³Huanäi jü comandante jü Pablotau rúkteka guoi cadenammea ä súmatabok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui. ³⁴Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíä béchíbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anëhui. ³⁵Béja cuarteliu jíkáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jikau ä núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa íaka. ³⁶Bueituk síme amapo kateka inen chaisakai:

—¡Akem ä mëa!

*Jü Pablo jü gémteta
jikkajäpo áu nok-riay*

³⁷Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha bahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jáni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka?

³⁸¿Jatchu kaa empo hua Egíptopo joome jakhuey yáurate béj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huéchekaïhui?

³⁹Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo täbui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huämíne tua lútüriata jípure. Nechë lisensia gentetau ín noknákë béchíbo.

⁴⁰Jü comandante éntok, ä lisensiak. Huanäi jü Pablo jum jikau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámammea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jíalei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22 ¹—Eme ínomak huérim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíakaja —ti ámeu jiaahua.

²Jum tua bem nokpo ä nok jíkkajakam chë kaa jíaleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³—Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tëne ímí Jerusalémpo yötuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuäutau, tüisi majtíari, jíba jume itom yóyöhuam nesau huépámani. Jíbane jü Diosta béchíbo tekípánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchíbo tekípánoä bénasi.

⁴Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huemta súaleme guokjásusuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka. ⁵Jü tioöpopo ché nésauhueme, éntok síme huame yoiyötori yäut jóari, áram ket íkái lútüriä tíiya ín nokähui, bueítuk bempo jiösiam nee mámakai huame judfom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchïbo ín áman huëhui. Júnëline áman siika jume Jesucristota súaleme jaríaka äbo ímï buere joära Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chúpänä béchïbo.

Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak. ⁷Huanäine buíapo huécheka senuk inou nokamta jíkkajak ínel jíamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjásase?”, tíamta. ⁸Huanäine nátemajek: “¿Jábesä empo Señor?”, tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjásasëhui”, tinou jiaahua. ⁹Huame ínomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jíkkajak. ¹⁰Huanäi ínapo ínel au jiaahua: “Ensu Señor, ¿jítasune

yanake?” Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: “Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huämíre ä téjhuaana jita em yáanakehui”, tinou jiaahua. Huanáine kíktek. ¹¹Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume ínomak katéihuim mampo nee buíj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹²Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok síme jume judfom Damascopo joome ä tü éttejhuay. ¹³Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: “Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake”, tí inou jíáhuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek. ¹⁴Áapo éntok, ínel inou jiaahua: “Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu púhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éäu em jünérianakë béchïbo, éntok Jesucristota, juka tua lútüriata jípuremta, em bínnakë béchïbo éntok tua áapörík em nok jíkkaijnakë béchïbo. ¹⁵Bueítukë áapörík bétana tühuata noknake síme yorémem jíkkajäpo, éntok huaka em bíchakäu éntok em jíkkajakäu am téjhuanake. ¹⁶Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señortat éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchïbo”, tinou jíáhuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

¹⁷Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau

buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta Bénasi éaka juka Señorita bitchak. ¹⁸Anä nok jíkkajak, ínel inou jíamta: “Bamsékë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueituk jume im joome ino bétana em nokäu kaa jíkkajj báanake”, tì jiaahua jü Señor. ¹⁹Ínapo éntok, ínel au jiaahua: “Señor, bempo jüneiya sime at bem nau yayájäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaïhui, éntok ín am bébebaïhui. ²⁰Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmu nokamta, mëhuai, áma ín anéïhui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakaïhui”, tinau jiaahua. ²¹Të jü Señor ínel inou jiaahua: “Bööchë kíkte, bueitukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchïbo.”

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

²²Júmunï tájti ä nok jíkkajaka, ínel jíaka cháy táitek:

—¡Akem ä mëa júká yoremta! ¡Kaa türinake jíápsaka tóijhuako!

²³Jíba junëli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáu am guötiayo, ²⁴jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchïbo juka genteta junëli ä béj-reka chayëhui. ²⁵Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lütüriatu jïöbe románota enchim bemmúchatebonakëhui kaa bat nokta béttesi machik at chúpapatuko. Bueituk ínapo ket romáano.

²⁶Íkái jíkkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jíaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárëhui, bueituk áapo romaano.

²⁷Huanäi jü comandante jü Pablotau siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüria em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkái lütüriata jípure jum Romapo ín áтчay bétana.

²⁹Júnëli ä jíak, jume Pablota bemmúchabáreü seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romáanotukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchïbo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchápo yeu tóijhuak

³⁰Yokóriapo jü comandante juka lütüriata jünéria báreka, jita béchïbo jume judíom juka Pablota nätuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme nau núnotebok éntok sime huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchápo yéä tójjak.

23 ¹Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachin éaka jíápsa Diosta bíchäpo én tajti.

²Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sahueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sauhue. ³Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Aapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä íaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kókosi jotebo.

⁴Huame áma anëu éntok, Pablota ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junëli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuentahui, jü Diosta béchïbo tekípánoamtahui?

⁵Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuëhui. Ínapo júneátek kaa ínel au jiaü eiyai, bueítuk jum Diosta noki jïojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésauhuenta bétana béttek nooka.”

⁶Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisí ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín áтчay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Én éntok, jume kókkolam jábitenakeu ín súalë béchïbo noki ínot chúpari.

⁷Jünëli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau

nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo näikimtek. ⁸Bueítuk jume saducéom jume kókkolam jábitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitá tíiyai, kia espíritum junne. Të jume parisérom éntok, simeta íkái ayúkä bétana ä súale. ⁹Huanäi buéresi chaihuame hueiyai. Huate judíom ley am mamájtíame parisérom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita juënak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyai, kíalíku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta näikim ä huikmáchileka. Junen béchïbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij íaaka.

¹¹Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablota yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusë éiya, Pablo, bueítukë ímï Jerusalémpo em ino bétana nokakä bénasi áman Romapë két noknake.

Jü Pablota mënä béchïbo tekípanuahuähui

¹²Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mëbáreka, ínel jíaka:

—Éläpo jü Dios nokta béttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mëaka itom jïbuäko éntok itom jita júne jëko.

¹³Jume íkái nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai.

¹⁴Huámēi jume tiöpopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lútúria yáala juka Diosta nokta béttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mäaka jibuäko. ¹⁵Én éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimneu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chē tüisi at nátemaje béchiibo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mēnake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶Tē jü Pablota asohuaara ä jüneriak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhuak.

¹⁷Huanäi jü Pablo senu capitanta núnoteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre jübua yötumta áman comandantetau huéria, bueítuk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman peréesopo jípuhuame nee núnoteboka íkái jübua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huériä téehua tau jiaahua.

¹⁹Huanäi jü comandante juka jübua yötumta mampo buíseka omot yéä nuksiká ä temajék:

—¿Jítasē inou nok báare?

²⁰Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lútúria yáala emou nok báreka

yoko juka Pablota jum yäurata bíchápo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chē tüisi at nátemaje béchiibo tiaupo. ²¹Tē kátē am súale, bueítuk cuarenta oóhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta béttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota kee mäaka jibuäko éntok jita júne jēko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jíba boobíchaihui.

²²Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkái au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákē béchiibo bátanim jiai tukápo. ²⁴Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakēhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka.

²⁵Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jíamta:

²⁶“Empo gobernador Félix tua yörihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias. ²⁷Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkái yoremta pereesotelatukaihui, éntok bem ä mē báareihui. Tē ínapo jünéaka ä romáanotukāhui,

sontarómmakne ä jínëuk.

²⁸Jum bem yäuraune yéä tójjak jünée báreka jita béchïbo ä nätuatukähui. ²⁹Huanäine jünëak bempörim ley bétana huemta béchïbo ä nätuatukähui, të romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik ä yáalatukähui ä mëtebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne. ³⁰Tëne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekipánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nätuame téjhuuála huaka bem at ínnëäu em jíkkajäpo am nok sáhueka. Īri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téäu bícha.

³²Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka.

³³Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadora mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yéttchak. ³⁴Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temájek jakun ä jométukähui. Jum Cilicia bufaräpo ä jométukäu jünéaka, ³⁵ínel au jiaahua:

—Huame enchi nätuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkajñake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaipo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

Jü Pablo jü gobernador Félixta bíchäpo áu nok-riak

24

¹Chúkula mamni taáhuarim huei, jü

Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadora yájjak juka Pablota nätua báreka. ²Juka Pablota yeu tójjhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jíaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchïbo kaítat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchïbo. ³Símetate íkái tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi baisáuhueka. ⁴Të kaa enchi rójjiktítua béchïbo binhua emou nokaka, chúbala jíbe itom nok jíkkaja. ⁵Ī yoreme imi yeu tójjhuakame jita juéna kókoata bénasi maachi, kaa tü yöreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut. ⁶Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítao éntok, ä buíseka itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei. ⁷Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak, ⁸éntok itom téjhuak jume ä nätuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lütüriatukähui.

⁹Jume judíom áma anéihuim ket jíba símeta íkái lütüriä tíiyai.

¹⁰Huanäi jü gobernador séñata jü Pablota yáhuak ä nok íaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-rianake em jíkkajäpo,

bueitukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yáuttukähui. ¹¹Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim jübua hueiy ínapo jum buere joára Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka. ¹²Kaábetamakne nok nássuaka jíkkaijhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktituaka bít-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójápo, éntok kia jak sékána junne huámi puéblopo. ¹³Ímëi yoremem kia jita bem áa béchíbo nee nátuáu júnem karë lütüria yáuhua. ¹⁴Tëne juka ín boojoriau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yöiyöhuam Dios béchíbo tekipanua, símeta juka Diosta nésauhui libropo jiojteta súaleka éntok jume profétam jiojteri nokäu junne, jü bemela böta huépamani, bempörim kaa tühuätfähui. ¹⁵Éntokne jíba Dióstat boobícháihui bempörim at boobícháhui, jume kókkolam jíabitenakëhui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne. ¹⁶Juári béchíbone jíba tühuata jóaka jíápsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchápo éntok yöremem bíchápo junne.

¹⁷Jaiki huásuktiapone sékána bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchíbo éntok tiöpota béchíbo. ¹⁸Íkáine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuépo bénasi, të kaa bürummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka. ¹⁹Huámëi huámi nee bíchakame äbo sájak

türinake, ímin yeu jápteka bem nee nátuanakë béchíbo jita ino bétana nok máchiako. ²⁰Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yäura bíchápo jita béttesi machik ín yáalatukäu inot téihuaka bétana. ²¹Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchíbo nee nátuála: “Ènem nokta inot jímmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchíbo”, ti ín jíakä béchíbo —tiahua jü Pablo.

²²Íkäi jíkkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchíbo tekipánoahuähui, íkäi huenta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lísiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jíkkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licénciata ä nenki sáhueka jume ä täyame ä bínnakë béchíbo, éntok ä aníanä béchíbo.

²⁴Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusílä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnutbok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok íaaka. ²⁵Të juka Pablota jum lütüriata huë páman emo nühuamta bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yöret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómteka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnuttebonake.

²⁶Të jü Félix jü Pablótat boobícháihuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka;

kíalíku élaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhua báreka. ²⁷Guoi huásuktiriam siika junéli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota perreesopo tö siika.

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana áu nok-riay

25 ¹Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika. ²Huämi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jíkkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nátuaka. ³Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sáhueka. Të jü bem éäu tábuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai. ⁴Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huéé máchilë tíiyay.

⁵—Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttesi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nätua.

⁶Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jäni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo béja jum yäuchim jojójyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok.

⁷Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana

áma yájakaïhuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juébénak béttesi machik bétana ä nätuai, tem kaachin ä lütüría yáa máchiakai. ⁸Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley bėj-reka éntok kia tiöpota bėj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, bėj-reka junne.

⁹Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablotau ínel jiaahua:

—¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huemta ín tü yáanakë béchïbo?

¹⁰—Ímïne Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ími ájaria lútula huëpo nokta ínot chúpanähui. Empo tüisi jüneyia judíom bėj-reka kaita juënak ín yáalatukähui.

¹¹Jita juënak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalíkune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörik nokta ínot chupäia.

¹²Huanäi jü Fésto jume huete yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua:

—Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuïne enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice

ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka. ¹⁴Huämi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme imí jípuhua jü Félixta peréesopo tösikähui.

¹⁵Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä bėj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sáhueka. ¹⁶Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junéli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nätuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakë béchïbo, jita béchïbo bem nätuahuähui.

¹⁷Kíalikune bempörim äbo yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo vejteka juka yoremta áman nütebok.

¹⁸Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaítam huaka ín at érahuëu yeu buíssek. ¹⁹Ál-la hua bem áa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekipánäü bėj-reka ä huë tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana. ²⁰Ínapo éntok, ílë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniu áapörík hueebare jáni tíaka, ámani juka nokta at chúpanä béchïbo jü at nokhuamta béchïbo. ²¹Të áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä iä béchïbo, jíbane peréesopo ä jípu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuäu tajti.

²²Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jíkkaij peiya íkái yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jíkkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kíimuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota áman nütebok. ²⁴Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane i yoreme. Juebena judíom ä bėj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ímí Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka. ²⁵Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuahuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä iä béchïbone áman au ä bíttua báreka tahuala. ²⁶Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésauhuettau ín jiojtemachik jípure. Kíalikune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temaijnakë béchïbo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jiojte machik jípunake, hua nésauhuettau. ²⁷Bueítukne kaa ä lütüriale pereesota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nätuatukähui.

*Jü Pablo rey Agripata
jíkkajäpo áu nok-riay*

26 ¹Huanäi jü Agripa Pablotau ínel jiaahua:

—Licénsiatë jípure em emo nok-rianakë béchïbo.

Huanäi Pablo jikau mámteka ínel áu nok-ria táytek:

²—Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-riana kē béchībo, símeta huame judíom nee béj-reka nokäu bétana. ³Chē júnene al-leiya, huaka símeta jume judíom boojoriau em jüneria béchībo, éntok jita bēnakut itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jíkkaij íaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴Síme judíom jüneyia ilitchika naateka jachin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buíaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne. ⁵Bempo ket jüneyia, éntokim ára yéu ä buisse ínel eäteko, jübua yótuka naateka jume parisérom béu ín éaihui, hua grupo itom religionpo chē júne Moiséjta nésahue páman au boojóriame.

⁶Én éntokne imi yäurata bíchäpo yeu toij íai ín boobíchá béchībo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakēhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bēnasi.

⁷Síme jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-ríam huaka nokta yáata chúpēu boobícháihui, kíalíkum juka Diosta yöre, éntokim at tekípánoa taáhuarit tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkái ín boobíchá béchībo, jume judíom nee nátuala.

⁸¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíjabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota súaleme ä guok jájjaseihui

⁹Ínapo bannaataka lútula huēpo tüisi ino ayúnake bēnasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíókot joaka.

¹⁰Éntokne junēli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme bétana útteata jípureka, ínapo juebēnam Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai.

¹¹Juebēnasine jíókocham johuai bem súalēu am toij íaaka. Íkáine johuai símat jume judíom nau yayájäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékána buíaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Júnēline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésahueme bétana.

¹³Tē jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chē útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola. ¹⁴Huanäite síme buíapo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jíkkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jíamta: “Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájasei?”

Empöisē kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.” ¹⁵Huanäine ínel jiaahua: “¿Jábesaë empo, Señor?” Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: “Ínapone jü Jesús, jü em guokjájjasēhui. ¹⁶Tē kátē jachin éaka kikte, bueítukne ín nésauhui em jonákē béchibo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákē béchibo, éntok chúkula em nee bínnake bétana. ¹⁷Énne huame kaa judíommeu enchi bittuanake. Huámēi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake. ¹⁸Ámeune enchi bíttuanak juka ín lútüria enchi am majtíanakē béchibo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakē béchibo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnēlim nee súaleka hua bem juēna yáarikut jíókoritunake éntok jume Diosta bíchäpo tüisi tahualame násuk annake.”

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktíaka nookay

¹⁹Kíalíkune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agripa. ²⁰Jume Damascopo anémmeune bächä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka tühuata joaka jünakiachinakē béchibo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok síme

Judea buíaräpo anémmehui, álē bénasi huame kaa judíommeu junne. ²¹Juári béchibo jume judíom jum tiöpopo nee buissek nee mēbáreka. ²²Tē Diosta nee aniä béchibo jíbane at tekípánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta símemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Kaítane éntok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jíbba, jü ayúnakemta bétana. ²³Bueítuk bempo juka Crístota jíókot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk bächä jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lútüria judíommeu ä noknákē tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agríata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴Júnēli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtíä béchibē rokótuläe.

²⁵—Kanne rokótula, empo Fésto tua yórihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lútüria. ²⁶Imi aane jü rey Agripa síme juka huemta tüisi jünériame, kíalíkune kaachin éaka áa jíkkajäpo nooka. Lútüriapone áapörík símeta íkai jünériä tíiya, bueítuk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari. ²⁷¿Játchē juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalēhui.

²⁸Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia búrukuai junne, empo éntok jume huate én nee jíkkajame júne ino bénasi tahuánake, të kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰Juka Pablota junéli jíak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok síme huame áma jokáihuim. ³¹Huanärim sékänä bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Ï yoreme kaita béttesi machik ä mëtebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³²Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei íkái yoremta kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuemta nokta at chupa íaayo.

Pablo jum Romau bíttuahuak

27 ¹Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallonpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika. ²Huanäite jum barco Adramítene teäu jomepo nuk sáka huak, Asia buíarau bíchaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo joome, hua pueblo Macedonia buíaräpo káttekäpo. ³Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak

juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana júne náasä huéenakë bëchíbo ä licénciak ä aníanä bëchíbo. ⁴Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chíprë míkötana tösájjak, bueítuk jü jeka itom béj-reka hueiyei. ⁵Jum Cilicia buiärahui, éntok Panfilia buiära beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírä teäu yeu yájjak, Licia buíaräpo.

⁶Huämi jü capitán senu barcota téuhuak Alejandríapo jometa Italia buíarau bíchaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula itom huéria báreka. ⁷Juebena táapote láuti jíba kateka, jíokot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom béj-reka huë bëchíbote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontíaka. ⁸Júnéli juka jekata itom béj-reka huei júnete jíba boojohuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹Júnélite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuepo boojó bëchíbo, jume buere jékam bëchíbo éntok béja sebe kíbakei. Huäri bëchíbo jü Pablo ¹⁰ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, ika boojóohuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tärúnake éntok huaka áma huérihuamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jíapsi tärúnake.

¹¹Të jü capitán juka barcota huériamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa. ¹²Huákäi puertota kaa

türiakäu jünériaka jum séberiaipo áma anbéchi'bo, síme jëla áma yeu sákahuak junne türíanake tíiyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátekäpo, huämi juka séberiaata pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuépo buere jéjekakame

¹³Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka hué béchi'bo al-léaka emo boojóomáchilek. Yeute sájaká jü Creta bahué mayóat kattáitek. ¹⁴Kia lauti jëla buere jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka, ¹⁵ä huéria táytek. Atä béj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak; huanäi itom nuk siika. ¹⁶Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani. Huanäite jiókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíleka barcopo jikáchä teekak. ¹⁷Béja jikáchä téksukam huíte buerémmia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnaké béchi'bo. Huanärim jum sééu Sírtë téäu emo kimumáchileka májhueka, jume velam búttiaka jekámak sájjak. ¹⁸Yokóriapo jíba bénasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom huótiatáitek. ¹⁹Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco átteata áma huériihuamta báau kom huótiak. ²⁰Yuun jaiki táapote täata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä béchi'bote béja kaa yorem eiyai itom áma yorénake bétana.

²¹Béja jaiki táapo kaa itom jübuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jíkkajako. Katte jum Cretapo yeu sájakátek íkái jiókot máchiraata kaa bíte eiyey, éntok huaka enchim huériäu jünem kaa tárü eiyei. ²²Të katem kom eiya, bueítuk ito násuk kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tárúnake. ²³Tukábiak jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee sáuhuemta bétana éntok hua ín áa béchi'bo tekípánoahui. ²⁴Huäri Diosta ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueítukë Romapo chë nésauhuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchi'botuk jü Dios síme jume barcopo émomak kateme bem kókkó ääpo áma am yoretuanake.” ²⁵Jünentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueítuk ínapo jü Dióstat eiya, éntokne jüneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakëhui. ²⁶Të ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷Séjtu tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolataka, jum bahué Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu yáijböhui. ²⁸Huanärim juka báta jáimu mekka kömiakäu jünéria báreka ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota

jípurey. ²⁹Huanärim májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne machútua peiyai. ³⁰Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat báreka eiyai. Kíalíkum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka. ³¹Të jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontanóahuam, ínel ámeu jiaka:
—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³²Huanäi jume santom jume huitérim ili canoata ámei huítetuutukäu chúktiaka báau kómä tátabek.

³³Marikaróapo béja jü Pablo simem téjhuak am jibuä sáhueka. Ínel jíaka:

—Béja guoi semána huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jíapsilápo jibuäka.

³⁴Nóitem jibuä. Úttemem nüye kaa kókko bárëteko. Óusem éiya. Júnëäm kaibu jábe ímí báapo muknake.

³⁵Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka simem bíchápo, éntok am rébektika am buätáitek. ³⁶Huanäi síme óusi äka ket jibuätáitek. ³⁷Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai. ³⁸Chúkula bem jóböäpo núkisi jibuäka, jume tiríjkomim bahuéu kom huötia barcota kaa béttesi huéenakë béchíbo.

Jü barco jum bahuépo kom kibakek

³⁹Yeu matchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komíata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka. ⁴⁰Jume huiterimim chúktiak jume ánclam ámey chäkaihuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuähui, éntok jume velam bat huéeme jikau huíkkék. Huanäi jü barco bahué komiata mayoau bíchaa huéé táytek. ⁴¹Të jum báata au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba sëepo tútteka béja kara huéeka taáahuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak. ⁴²Huanäi jume santom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm íaaka, am tennimáchileka. ⁴³Të jü capitán juka Pablota ä jínëubaré béchíbo



(Hechos 27:44)

kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita bääu emo huótiaka mayoau emo am jínëutuanake tíaka, ⁴⁴jume huátem éntok, tablámmet yeu bajum sauhue éntok barco kuta kóttilammechi. Júnëlite síme yeu bajúmeaka áma yoórek.

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

28 ¹Béja síme áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui. ²Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébë tíaka éntok yúkë tíaka. Huanärim símem itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu íaaka. ³Huanäi juka Pablota kuta huakíam nüka taijpo ä tóttöai, jü bakot tüisi

jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä këka at chäka taahuak. ⁴Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chäkamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchíbo kaa ä jíapsi íaa.

⁵Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶Síme at suuhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúi, täbuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tíiyai.

⁷Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tókai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok



(Hechos 28:5)

tüisi itom aníak baj táapo.
 8 Júnaksu éntok, jü Públiota áтчay taijhuécheка böкаi éntok kökoa disentériä téamtai kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseка siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámték türiak. 9 Íkäi jüneriaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak. 10 Huanärim tüisi itom yöreка itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim simeta huaka böot béchíbo itom huáatianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahuak

11 Béja baj metpo jum islapo anékate báau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakäpo. Áapo Alejandríapo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señáalim huériai. 12 Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämite baj táapo aanek. 13 Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuakapo yeu yájjak. 14 Huämite huate hermáanom téhuak. Huämëi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula béjate Romáu bíchaa sájjak. 15 Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalíkum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro

Aapiö teäpo ito bea aaney, huate éntok, jum Baj Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueка таahuak éntok óusi äak. 16 Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü sontarö yäutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékána tójjak ápolaläik áma annákë béchíbo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

17 Baj taáhuareка áma yebíj-lataка jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnotebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huérim, ínapo kaita jume judíom béj-reка yáalataка, éntok kia bannaataka itom yöiyóhuam boojóriäu béj-reка junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak. 18 Huanäi jume romáanom ínot nátemajeka nee búttia báarei, bueítukim kaita lútüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtunakëhui. 19 Të jume Israelitam katim báreка таahuak. Kíalíkune juka Romapo chë nésauhuetä nokta ínot chupa äaka nookak, kia kaita béchíbo ín nación nätuamáchik junne. 20 Júnel béchíbone enchim núnotebok enchim bit báreка éntok enchimmeu nok báreка; bueítuk ítapo jume Israelítam boobíchäu béchíbone imi cadenammea súmataка jípuhua.

21 Huanärim ínel au jiaahua:
 —Ítapo kaita jíosiata Judea bétana huemta mabet-la emo

bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huérim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka.

22 Enchite nok jíkkaij peiya jachin em éäü jünéria báreka, bueítukte jüneiya símekut i bemela yore majtíahuamta bėj-reka nokhuähui.

23 Ä nok jíkkaij báreka taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Crístotukähui, jü Diosta yeu púari, am súal íaaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana. **24** Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei.

25 Júnëlim kaa nánancha bem éä béchïbo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isáfasta ínel jiáutuaka jume itom yóiyöhuammehui:

26 Ámanë sika i gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkaijnake jiöbe eme, tē kaa at jünéaka; akém ä bínnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

27 Bueítuk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jíkkaij báreka, éntokim kúpek kaita bit báreka,

kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchïbo, tiahua jü Espíritu Santo.

28 Júntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaajuka yore jínëihuamta Diosta bétana huentta jume kaa judíom béchïbotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

29 Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka íari bétana.

30 Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aane. Huämi síme jume ä bít báreka áu yayájame al-leaka mabetay.

31 Síme licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriyai.